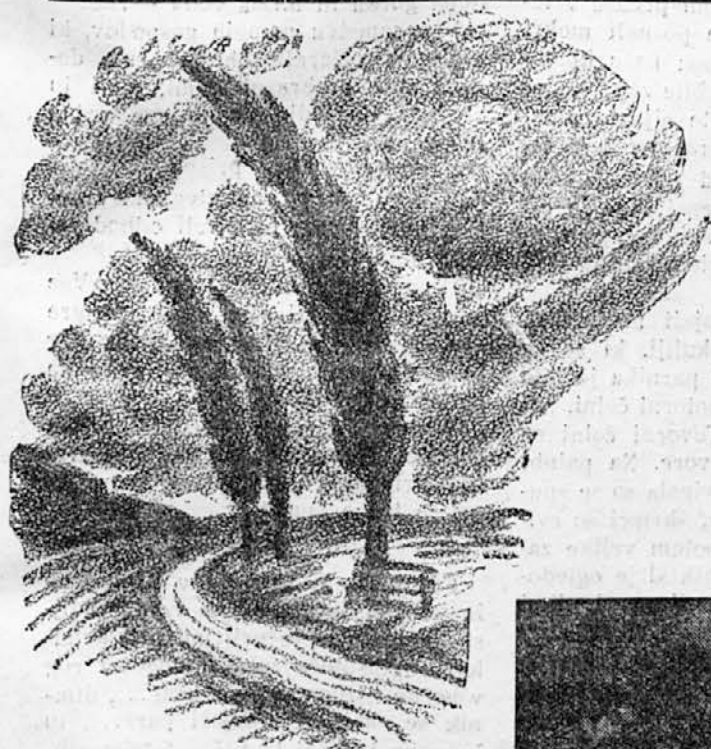

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena
2 DinIzhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Tyrševa (Dunajska) cesta 29/I. Poštni predal števil. 345.
Račun poštne hranilnice v Ljubljani števil. 15.393

Ljubljana, 13. julija 1933

Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za
vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji
50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarjaŠtev. 28
Leto V

Ko se pripravlja k nevihti

*Strela, ki ima bilijon konjskih sil.
Na vsem svetu divja 44.000 neviht
na dan. — Kako pride do nevihte*

Piše dr. Martin K.

Čim bolj se bliža poletje svojem
zenitu, tem rajši nastanejo nevihte.
Svetli oblaki, ki poživljajo sinjino
neba, se jame zgoščati, solnčna
svetloba postane nekam blede in še
bolj povzdigne občutek soparnosti in
napetosti. Na obzorju vstane tako
imenovani »cirus«, gost oblak, čigar
prvotna bela barva prehaja v ru-
menkasto sivo in potem v temno vi-
joličasto. Zlovešč somrak leže na
zemljo. Grozeče vstajajo temni obla-
ki na nebu in potem iznenada hud
piš — znamenje, da se »predstava«
lahko začne. In že se jarko zabliška,
prvi blisk pretrga temne oblake, več
sekund nato se zasliši zamolklo in
zategnjeno grmenje. Spet neznosna
tišina in napetost, in potem drugi
blisk, in skoraj v istem trenutku
strašen grom — nevihta je prišla
bliže. Ko bi le hotelo deževati!

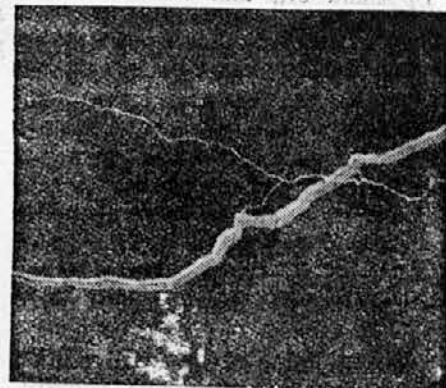

Voda strelo privlači, pravijo ljudje.
Nevihta nad Mondskim jezerom v Salzkammergutu.

Še pred dve sto leti so zaklinjali
blisk kakor zlodeja, nosili so amule-
te, da ne bi napravil škode: v ne-
vihti so videli ljudje maščevanje viš-
jih sil za svoje grehe. Šele leta 1752
je prišel Benjamin Franklin do spo-
znanja, da mora biti blisk sestavljen
iz podobnih energij kakor skrivnost-
ni električni tok, ki se jim je ravno
takrat začel razkrivati. Od tistih dob
blisk sicer ne zbuja več takšne praz-
noverne groze, zato pa ni škoda, ki
jo napravijo nevihte s strelami, da-
nes domala nič manjša kakor v ti-
stih časih. Statistika jo ceni na težke
milijone zlate valute.

Meteorološki urad britanskega le-
talskega ministrstva je pred nekaj
leti izračunal, da divja v atmosferi
naše zemlje na leto okoli 16 milijo-
nov neviht, torej 44.000 na dan. To
pomeni, da rojni istočasno na raznih
krajih naše zemeljske oble v isti uri
1800 neviht. V vsaki uri prešine

Na levi: Krasen posnetek bliska nad
jezerom. — Na desni: Nevihta nad
mestom. Strelo je udarila v cerkven
zvonik

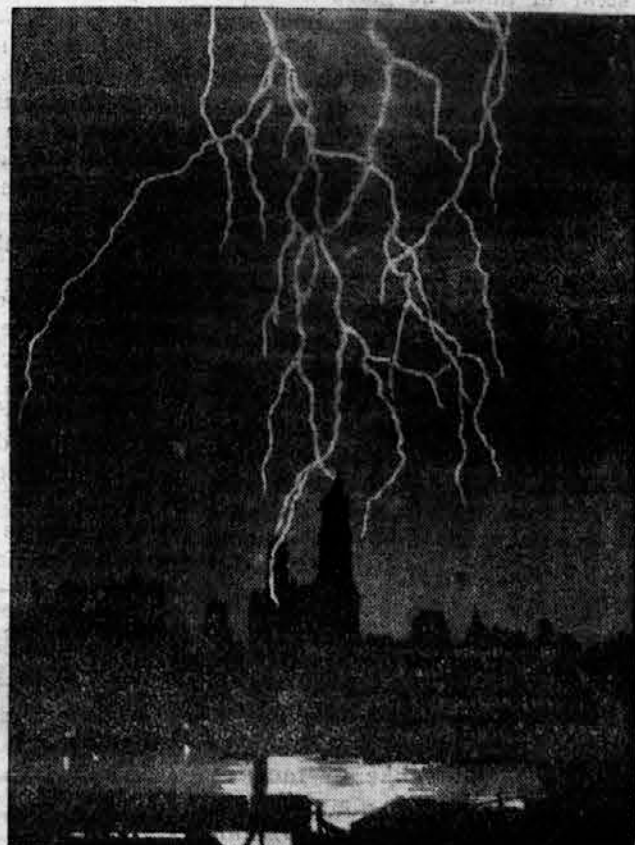

»Bliskovni kanale«
Črtasti blisk, sestavljen iz več istočasnih
bliskov

ozrače 360.000 bliskov, v sekundi to-
rej okoli 100.

Blisk utegne imeti zelo različno
obliko, samo tiste značilno siksaka-
ste, kakor jo slikarji tako radi upo-
dabljajo, nima nikoli. Navadni črtasti
blisk, ki udari iz oblakov na zemljo,
je večidel zelo razcepljen, podobno
kakor reke na zemljevidih. Drugačno
obliko imajo tako imenovani krog-
lasti bliski, ki so pa tako redki, da
še danes nimamo prave fotografije o
njih. Te bliske so opazovali v obliki
svetlobnih krogel, ki drve med ne-
vihto po strehah, ne da bi napravili
kakšne škode. V Južni Ameriki je
pred nekaj leti skočil s tira ekspres,
ker je strojevodja nenadoma zapazil,
kako mu z blazno hitrostjo drvi po
tračnicah nasproti kroglasti blisk.

Se nadaljuje na 4. strani

Tragičen beg bele žene

Zverinsko dejanje bogatega Kitajca — osveta, kakor jo pozna le Daljni Vzhod

Moj parnik »Stolvijk« je bil že osmi dan vkrcan v Singaporu. Z našim telegrafistom sva stanovala v mestu, da bi čim boljše izrabila najin dopust. Stanovala sva v sultanovi palači v Singaporu... Nič več ni videti harema, nič več ni romantike. Bivši sultanov dvorec je zdaj last gospoda Hackmeierja. Hotelsko penzijo je uredil v njem in jo imenuje »Estana Lama«. Tudi po evropsko te razumejo, če naročiš steklenico piva.

Spoznala sva tam nekega ameriškega inženjerja, nekega Mr. Snyderja, kakor se je predstavil. »Snyder? Neki mister Snyder je naročil na naši ladji »Stolvijk« zase in za svojo ženo kabino, da se popelje iz Singapora v San Francisco,« sem pripomnil. — »Da, da, to sem jaz. V ponedeljek se nameravam vrniti v Ameriko.« — »To je pa imenitno! Še en kozarec ga zvrnemo na ta račun; toda kje skrivate svojo ženo?« sem vprašal.

Inženjer nama ni odgovoril, pač pa naju je prav po ameriško pogostil. Odsihmal sva ga videla sleherni dan, po navadi šele proti večeru, ko sva sedela v hotelski dvorani. Pogosto sva ga našla zamišljenega pri čaši whiskyja. Topo je strmel v dim svoje pipe. Naneslo je, da smo se поблиže spoznali. Zvedela sva zakaj je Mr. Snyder naročil dve postelji na naši ladji.

Noče se več potikati

»Veste, Mr. Thayer« je pripovedoval, »zdi se mi najboljši, da sem kar od kraja pošten in odkritosrčen z vami. Spoznal sem, da ste cel mož, da ste gentleman, pa mi boste morda še koristili pri mojih namerah. V teh krajih si moramo belci med sabo pomagati! Bil sem kot mlad inženjer zaposlen pri »Beetlehem Steel Works«, kjer sem spoznal mlado in prekrasno dekle, ki je delala v kemičnem laboratoriju podjetja. To vam je bilo pametno, toda zelo trmoglavo dekle; rada sva se imela, a stvar ni imela ne glave ne repa. Jaz sem bil mlad volonter, imel sem na mesec samo petdeset dolarjev; pa saj veste, mladi ljudje zidajo brez opeke gradove v oblakih. Podjetje je po vojni skrčilo obrat. Evelino, tako ji je ime, so odpustili. Sirota je morala biti vesela, da jo je ravnatelj zaposlil pri šanghajski podružnici za korespondentko. Pisala sva si dolga, obupna in brezupna pisma. Lepega dne mi je sporočila, da jo hoče imeti neki kitajski trgovec za ženo. Menila je, da ji je dovolj potikanja po svetu, da bo menda tudi šanghajsko podružnico vrag vzel, sama pa si toliko želi miru in brezskrbnosti. Wuangling, kakor je bilo Kitajcu ime, je baje dober in spoštoben človek, ki ji bo lahko nudil vsega v izobilju. Iluzij si pa itak več ne dela...«

Klic obupanke

Več let nisem čul ničesar več o Evelini, ki jo današnji dan ljubim vse bolj kakor nekoč. V Los Angelesu sem gradil velike dvorane za filmska podjetja, ko sem dobil iz Singapora obupno pismo. Evelinin

mož se je preselil tjakaj in se bavi z veliko izvozno trgovino. Edini otrok ji je umrl, zakon ji je pa pekel. Mož jo ljubosumno zapira pred svetom. Niti na ulico ne sme, niti z rojaki se ne sme shajati, na splošno pa ravna z njo nečloveško. Zaklinjala me je in prosila, naj ji s kakršnimikoli sredstvi omogočim beg v Ameriko. All right, zato sem tu, da jo pope-ljem seboj v domovino.«

»Excuse me,« sem pripomnil, »zdi se mi, da stvar ne pojde tako gladko, kakor mislite.«

»Zanašam se na vašo pomoč,« je dejal.

»Prijatelj, to je nevarno početje. Utegnil bi izgubiti svoj patent, če bi aktivno sodeloval pri »ugrabljenju«. Pa, ali ste sploh z njo že govorili, ste že zasnovali načrt?«

»Dajte znak!«

»O, yes, trikrat sem jo že videl. Silno težko je bilo priti do nje; pomagala mi je njena služabnica, ki ji je nad vse vdana. Ni se vam treba bati, da bi vam nakopal kakšne neprijetnosti. Vse je že dogovorjeno. Kupil sem velik kovčeg za Evelino. Šele v zadnjem hipu, ko bo parnik dvignil sidro, sme Evelina iz hiše. Skrila se bo v kovčegu; dva moža sem podkupil. Z motornim čolnom, ne da bi ju videla carina, bosta pripeljala kovčeg k ladji — kakor da je kos moje prtljage, ki sem ga pozabil v mestu. Prosil bi vas samo to: Silno važno je, da izgine Evelina iz hiše čim kesneje; če bi se odhod parnika le za nekaj minut zavlekel, bi se utegnili stvar žalostno končati. Ničesar drugega vas torej ne prošim nego da zapoveste točno eno uro pred odhodom trikratni kratki znak s parnim rogom!«

»Prav rad,« sem odgovoril, »toda vi se podvizajte, da pravočasno spravite svojo »prtljago« na palubo. Vse drugo že uredim. Važno je pa, da ne izpustite dame iz kovčega prej, nego pridemo na debelo morje, ko bo privodnik s policijo vred že zapustil ladjo!«

Neprestano mi je stvar vrtala po glavi. Čisto navadno ugrabljenje bo to. Nevarno početje! Angleške oblasti menda ne bodo prestroge, saj zmerom pomagajo belim ženam, če utečejo svojim rumenim gospodarjem. Toda nevarno bo, če Kitajec kaj zavoha; potem nam bo vsem slaba predla. Na meni je bilo, da ukažem dati znake in mornarjem zapovem, naj kovčeg prav previdno dvignejo iz motornega čolna.

V mrzličnem pričakovanju

Napočil je dan odhoda. Morje je bilo gladko, zrak prenasladen z vročino. Na ladji je bilo kakor v pečnici. Čeprav je bilo peklensko vroče, je bilo vse vlažno in mokro. Sedel

sem v svoji kabini v kopalnih hlačah in urejeval spise. Vso noč nisem zatisnil oči, strmel sem predse v temo, na rjuhah so se poznali mokri odtisi spotenega telesa; naše kopalnice v pristanišču so bile zaprte, ker so dovajale črpalke le oljnato umazano brozgo. Vražje razmere!

Že ob desetih pred poldnem smo imeli 45 stopinj v senci; ker je bil parnik vsidran, še sveže sapice ni bilo, ki je na debelem morju toli prijetna.

Popoldne so prihajali medkrovní potniki na palubo, kuliji, ki so se vračali domov. Okoli parnika je bilo vse polno vrvenja, motorni čolni, navadni, jadrnice... Tovorni čolni so dovajali venomer tovore. Na palubi so ropotale verige, dvigala so se spuščala in spet dvigala, škripeci so cvilili in odlagali z ropotom velike zaboje. Ladijski zdravnik si je ogledoval potnike, če ni morda med njimi takih, ki imajo nabrekle žleze, mrzlično svetle oči. Kuga in rumena mrzlca bi bila kaj neprijetna sopotnika, stala bi podjetje celo premoženje, nam bi pa nekaj tednov grozila karantena. Med truščem mineva popoldan, solnce zatone za svinčeno barvne oboke. Zgodaj se v tropih zmrači. Na jamborih vise velike električne žarnice, ki razsvetlujejo prostore ob škripecih in dvigalih, nad mostovžem visi girlanda lučic od najvišjega krova tik do vode. Na vodi, ki je v pristanišču vsa živa in razburkana od majhnih parnikov in čolnov, se zrcalijo naše luči, plešejo oljnate svetilke čolničev in žarometi hitrih motornih čolnov.

Končno o polnoči krenemo. Ob ladijskem loku stoji zalogovnik za vodo. Njegove črpalke stokajoče dovajajo sladko vodo na ladjo. Na nosu je že vlačilec, ki nas potegne iz pristanišča in zasmrja s svojim gostim dimom ves sprednji del ladje.

Pri vhodnih vratih na ladjo stoje višji steward in trije pomožni stewardi. Več jih nimamo, ker je naša ladja tovorni parnik, ki sprejme le 20 potnikov v kabine. Toda današnji dan moramo tudi na takih tovornih ladjah potnikom z vsem mogočim postreči. Pred vsem mora biti hrana okusna in tečna, čisto mora biti kakor v sobi kakšne device, postrežba mora biti točna, hitra in pred vsem vljudna, to je v tropskih krajih najvažnejše.

Listek!

Preglednik stoji ob vratih in sprejema vozne listke, pozdravlja starega znanca, pomaga spet neki dami, naganja stewarto gor in dol, tolaži misijonarja, ki je ves razburjen, ker je dobil samo še »zgornjo posteljo«, vljudno posluša nekega potnika, ki vpije, da zahteva takoj denar nazaj, da se nikoli in nikdar več ne pelje

v tem svinjaku niti v Saigon, kaj šele v Ameriko, kje da je obljubljena gorka in mrzla voda —?

V spremstvu mnogih gospodov, ki so še v večernih oblekah, sta dospeli dve prekrasni dami, mati in hčerka. Gospodje nosijo vse polno rož v naročju.

Naposled vendar prispe Mr. Snyder, toda jaz ga ne utegnem sprejeti, ker moram nadzirati odhod zalogovnika.

Mimogrede mi šepne na uho: »Vse je v redu; dobil sem listek, da gre vse kakor po olju in naj se kar brez skrbi pravočasno odpravim na ladjo...«

V tem hipu je pristala barka pristaniškega urada ob vhodnih vratih. Privodnik je stopil v krov. Na uri je točno enajst.

Znak

Čez most jo zavijem v krmilarno in krepko potegnem za vzvod ladijskega roga, ki je pritrjen nad krmilom. Oglušujoče zabučijo mogočni rog v nočno tišino..., še enkrat..., dimnik se skrije v sikajoči pari..., in še enkrat, torej tretjič...! Pretresujoče tuljenje napolni vse ozračje...

»Človek božji, kaj ste znoreli?« me nadere stari, ki jo je pravkar primahal iz svoje poveljniške sobe. »Kaj je pa to, za vraga? Od kdaj dajemo pred odhodom trikratni znak z velikim rogom? Za tako reč imamo vendar malo sireno!« — »Excuse me, Sir,« se opravičujem, »to je le neki zasebni znak!«

»Lepa reč ti zasebni znaki z našo drago paro!« me je godrnjaje zavrnil stari; »zdi se mi, da snujete spet kakšno zanimivo pustolovščino. Ukažite takoj naj pri dviganju sidra obrizgajo verigo prav temeljito z vodo, sicer bo spet cela svinjarija v shrambi!«

»Razumem, gospod kapitan!« Kar vesel sem bil tega povelja, da sem se smel umakniti iz nevarnega dosega našega starega.

Na spodnjem krovu je bilo vse, kakor zmerom pred odhodom, skrajno razburjeno. Nervozno tekajo potniki z enega konca na drugega ali se pa nagibajo čez ograjo in se pogovarjajo v malih čolnih ob ladjinem boku.

Gong mogočno zadoni, znamenje, da morajo vsi tujei zapustiti ladjo. Ti udarci zvone od sile neprijetno, glušijo in razburjajo. Trgovci-domaćini pobirajo svoje »pristne« pre-

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburg sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

„SLAVIJA“ v Ljubljani, Gosposka ulica 12
Telef. 21-76, 22-76

Podružnice: BEOGRAD, ZAGREB, SARAJEVO, OSIJEK, NOVI SAD in SPLIT

Diagnoza, ki drži

Amsterdam, v juniju.

V Amsterdamu se je splošno znanimu zdravniku D. pripetila zelo nerodna stvar. Zdravnik dr. D. se je pravkar odpravil z doma — že zdavnaj so bile ure njegove ordinacije pri kraju —, ko se je pred hišo ustavil eleganten avtomobil. Iz njega sta izstopila odlična dama in njen petnajstletni sin. Dama se je zglasila sama v ordinacijski sobi, povedala svoje ime, ki slovi v vsej amsterdamski javnosti, ter se opravičila zaradi zapoznelega obiska, češ da gre za silno delikatno stvar. Sinko, ki sedi v čakalnici, je izrazil kleptomani (bolnik, ki podzvestno krađe). Sama ne ve, kaj bi s fantom počela, zagadelj se je zatekla k tako slovitemu zdravniku, da ji pomore. Zdravnik je poklical fanta in ga temeljito preiskoval. Dečko mu je medtem izmikal uro, listnico, cigaretno dozo,

razne druge malenkosti, instrumente in stekleničice; še celo neko sliko je snel z zidu. Toda zdravnik ga je pustil v miru, da ga ne osramoti. Ko je fanta poslal spet v čakalnico, je naročil obupani materi, naj ga odvede v ta in ta znanstveni zavod. Mati se je pa oproščala za neprijetnosti, ki jih je dečko med preiskovanjem uganjal, ter sveto obljubljala, da mu bo stvari skrivaj vzela in mu jih drugi dan takoj vrnila.

Toda »odlična« dama je menda pozabila na svojo obljubo. Čez nekaj dni si je dovolil zdravnik spomniti damo na reči, ki jih je fantek »pomotoma« ukradel. V hiši tiste odlične družine pa niso poznali niti tiste dame niti njenega kleptomanskega sinka.

Pustolovka je bila s svojim dičnim sinom že za deveto goro.

Petrolej iz slanikov

Pred kakšnimi dvajsetimi ali tridesetimi leti se je v bližini aljaške obale potopila ladja z ogromnim tovorom slanikov. Talne sestavine, ki so jih zdaj znanstveno pregledali, vsebujejo neko čudno voščeno gmo. Preiskava v deželni geološki inštitutu Združenih držav je dognala, da je ta vosek mešanica razkrojevalnih produktov slanikove maščobe in kalcijevih soli ter soli magnezije, ki sta v obilni množini v morski vodi. Destilacije v veliki vročini so dale neko olje, ki je v mnogih ozirih enako petroleju. Že dolgo si belijo znan-

stveniki glavo, iz kakšnih organskih snovi je nastal petrolej. Opetovano je bilo izraženo mnenje, da je petrolej produkt razkrojevanja ribje maščobe. Zategadelj je opravičljivo naziranje, da so se pod ugodnimi pogoji sprostili slični voski iz spojin maščobnih kislin morskih rib in mineralnih morskih soli že v geoloških davninah. Razumljivo bi bilo torej, da so utegnile nastati v tej dolgi dobi počasne kemične spremembe teh voskov, ki bi bile v uspehu enake nagli destilaciji v visoki temperaturi kemičnih laboratorijev.

proge in pospravljajo cigarete, od katerih je vselej le prva zgornja vrsta nadeta s finim tobakom; kačji rotilec maši svoje starikave in se stradane kobre v košaro z ostalimi pripomočki vred, ki jih rabi pri svojih umetnijah, in izgine z ostalimi trgovci z ladje. Vse tja do vrat se otepajo mornarjev, ki jih pode s krova, preklinjajo in prosijo vbogajme.

Mr. Snyder stoji bled in izmučen ob vhodnih vratih in se ne more znebiti ameriškega konzula, ki ga neprestano vprašuje o možnosti izvoza tračnic iz Amerike v Kino.

Jaz stojim ob ograji in napeto strdim v temo, iščem luči, ki bi se nam bližala in prisluskujem. Še zmerom nič...!

Kajuta polna rož

Končno pristane motorni čoln ob ladjinem boku. Kitajski boy stoji na nosu in vpije: »Halo, baggage, master, kovčeg za Mr. Snyderja!«

»All right!« se odzovem in ukazem vreči vrv v čoln, da se lahko potegne do sprednjega škripca. Mornar vrže prtljažno mrežo v čoln. Kovčeg zavežejo v njo in ga obesijo na vrv. »Počasi in previdno dvigajte!« zavpijem delavcem. Presneto neprijetno bi bilo, če bi padel kovčeg v vodo. Če je morje razburkano se utegne to primeriti. Kovčeg dvigajo počasi in previdno.

»Kovčeg odnesita v kabino Mr. Snyderja!« zapovem dvema mornarjema, ki jo zavijeta previdno po hodniku proti Snyderjevi kabini. Sledim jima na korak, da bi ne postavila kovčega na glavo. Vsa kabina je polna pre-

krasnih rož, v vsakem kotu so košare z vrtnicami in drugimi rožami, da je komaj prostora za kovčeg. Komaj sta mornarja ostavila kabino, potrkam na kovčeg. Nič odgovora! Prav gotovo ne verjame, da je na varnem. Potrkam znova, toda nihče se ne odzove.

»Na varnem ste!«

»Na varnem ste, madame, v kabini Mr. Snyderja.«

Še zmerom nihče ne odgovori! Zmedem se. Menda ni vsa stvar prevara, morda novi trik prebrisanega tihotapca opija?

Toda v tistem hipu se zdrznem. Ostro zvonjenje brzjava se sliši v kabino. Nekdo že daje znak. »Pozor!« si mislim, torej hitro na vrh, zdi se, da se gonja že pričenja.

Ko planem na krov, vidim, kako se pravkar poslavljata konzul od bledega Mr. Snyderja in hiti po stopnicah navzdol. V naglici še pogledam po dviganju vhodnih stopnic in se napotim na levo stran ladje, kjer nadzira prvi častnik dviganje sidra.

Veriga sidra se počasi namotava; z električno svetilko dam še nekaj potrebnih povelj. Počasi se bliža ladja kraju, kjer se je težko sidro zarilo v morsko dno. Zdaj smo točno nad sidrom. Dolgi znak z zvoncec — in v naslednjem hipu se iztrga težko sidro iz dna. Stroji začnejo delati. Počasi se dviga sidro ob boku. Ko je blizu vrha, ga temeljito obrizgajo z vodo in potegnejo v luknjo. Čez nekaj minut minemo poslednjo svetilno bojo, ki kaže pot v pristanišče, ter krenemo na debelo morje.

Vaš verni tovariš!

Od nekdaj že je Schichtovo terpenino milo gospodinji zvest zaveznik pri pranju in domačem delu. Ohranite mu tudi Vi trajno prijateljstvo.

Torej! Pazite prav posebno na izvorni ovoj in na varnostno znamko „JELEN“. Potem se Vam ni bati poharejenih mil.

...ampak poprej za namakanje: Ženska hvala!

ST.3-33

PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEK!

SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO

Še za kratek hip prekinemo stroji svoj obrat, da spleza privodnik čez krov v svoj čoln.

Dolgo znamenje strojnega brzjava »S polno paro naprej!« je zadnje povelje in že se pozibava parnik na gladini južno-kitajskega morja. Poslednje luči Singapura se izgube v daljavi.

Skok v morje

Zložno krenem proti morju. Takrat... divji krik... krik obupnega človeka v stiski... skoraj živalski, grgrajoči krik... na to pa blazen smeh... Zaženem se v smer od koder prihaja. Zmršenih las, z divje spačenim obrazom teče Mr. Snyder proti ograji.

»Izdajstvo! Izdajstvo! Evelina, moja, moja Evelina!« še zavpije, potem se pa zavihti čez ograjo, še preden so ga mogli zadržati mornarji, ki so prihiteli na njegovo vpitje. Skočil je v vodo neposredno nad ladijskim vijakom v brizgajoči vodni razor.

»Skočite v morje!« sem zavpil. V tistem hipu sem že dvignil rešilno bojo, ki visi na vsakem parniku, in jo zagnal v morje. V trenutku ko je pljusnila v vodo, se je avtomatično z velikim plamenom prižgala. Zapovedni častnik na mostu je vključil strojni brzjav na znak »S polno paro nazaj!« V nekaj sekundah sem se spustil v rešilni čoln in iskal v vodnem razoru ameriškega inženjerja. Ves moj trud in napor mornarjev sta bila zaman. Tam — neka senca — spet nič. Samo galebi so se spreletavali in iskali v razoru hrane...

Parnik se je medtem obrnil in vo-

zil nazaj. Tudi z ladje ni bilo v luči žarometov ničesar videti! Prekinili smo iskanje in se spet vkrcali. Na mostu stoji kapitan in kolne. Vse mu gre prepočas. Celu uro smo se zamudili, dragoceno uro, ki je nikoli več ne nadoknadimo. Potniki, mornarji in častniki stoje v gruclah in se razburjeno pomenkujejo.

V kovčegu

Prvemu častniku sporočim o skrivnostnem kovčegu in o vsem, kar sem vedel o načrtu tako žalostno premisljenega inženjerja.

Skupaj odideva v kabino Mr. Snyderja. Ključ je v vratih. Najprej vstopim sam in povabim svojega tovariša. Prižgem električno luč. Veliki kovčeg leži na tleh, pokrov je samo prislonjen... Dvignem ga... in z grozo odskočim. V kovčegu leži truplo bele žene, napol oblečene, roke, noge in glava so odrezane od trupa. Ledeno naju je spreletelo... pogled na to razmesarjeno lepo ženo je bil strašen. Mnogo mrtvih sem že videl, toda ta pogled mi je oledel kri. »Kaj je to?« Prvi častnik se skloni in pobere kos papirja, ki je padel iz kovčega.

Na okrvavljenem papirju, je bilo zapisano v angleščini, najbrž v veliki naglici:

»Dear Sir, hvala vam, da hočete truplo moje žene prepeljati v Ameriko. Nadejam se, da vam carinske oblasti ne bodo delale sitnosti. Kovčeg je bil na žalost premajhen. Tudi jaz se preselim v večnost. Čutim, kako mi odtekajo zadnje kaplje krvi...«

Wuang Ling.

Krvna osveta

Novela

Preklinjaje se je opotekal Fred po nerazsvetljenih aleksandretskih ulicah. Bila je soparna in temna noč, da še roke nisi videl pred seboj. Njegova hoja je bila nekam majava in vse njegovo prizadevanje, da bi prišel iz ozkih in zanemarenih ulic na plan, je bilo zaman.

Ustavil se je in si prižgal pipo. Svetlo in negibno je zagorela vžigalica, niti najmanjša sapica ni razgibala zraka. Le zateglo pasje lajanje je od nekod kalilo zlovesčo tišino.

»Soparna noč,« je zamrmral pred se in se odmajal dalje.

Takrat so se s truščem odprla neka vrata in čez prag je zletel neki možak, se opotekel in kleknil na kolena.

»Glasno vpitje je udarilo iz hiše in v razsvetljenem štrikotu vrat sta se prikazala dva moža.

Ranjenec se je z obema rokama uprl v tla in počasi dvignil glavo, skušaje se z vsem naporom svoje volje spraviti na noge.

Fred se je v prvem strahu skrivil v temo. Zdaj je stopil bliže in napeto čakal, kaj se bo zgodilo. Pijanost ga je minila, kakor bi jo odpihnil.

Moža sta porogljivo gledala, kako se hoče ranjenec postaviti na noge. S sirovim grohotom ga je eden od njih sunil z nogo, da je zletel po tleh. Sklonil se je k njemu in vzdignil roko, da bi še enkrat sunil, tedaj je pa dobil strašen udarec v trebuh. Brez glasu je telebnil po tleh in iz roke mu je zažvenketal na tlak okrvavljen nož.

Fredovo delo je bilo s tem prav za prav opravljeno, zakaj drugi možak je bil tisti mah, ko ga je zagledal, izgubil v temo.

Fred se je sklonil k ranjencu in ga skušal postaviti na noge. Zaman. Mož je bil brez zavesti. Tedaj si ga je brez pomišljanja oprtal na ramo. Njegova roka je zagrabila v nekaj lepljivega in toplega, ko je neznanca objel okoli ramen.

Z morja se je začul ladijski zvo-nec. Fred je zdaj vedel, kod gre pot do obale.

Ko je položil ranjenca v čoln, je za trenutek postal, ne vedoč, kaj naj stori.

»Naj me hudič! Ga bom že kako zakrpal. Za bolnišnico je jutri zjutraj tudi še čas.«

Čoln je pristal ob neki dvojambor-nici in mornarič je Fredu pomagal spraviti ranjenca na palubo.

Fred je preiskal njegovo rano. Z resno vneto se je spravil na delo in mu rano za silo zašil. Pod njegovi-mi ne ravno nežnimi rokami se je ranjenec osvestil; zavest je bil izgubil ne toliko zaradi izgube krvi ka-kor zaradi brce z nogo.

Z velikimi vprašujočimi očmi je strmel v Freda, ki si je zadovoljno umival roke.

»Nu, že pri zavesti? Čisto lep su-nek — le malo je manjkalo, pa bi bilo po tebi.

Le naspri se, jutri bo že dobro. Sa-mo to mi povej, kdo sta bila ona dva, ki sta te hotela spraviti na drugi svet?«

Mož se je vzravnal. Z obema ro-kama je prijel Freda za desnico in jo krepko stresel.

»Kol-Sata se ti zahvaljuje,« je od-govoril v slabi angleščini. »Ne bo ti pozabil. Albanec sem kakor onadva. Krvna osveta. Moj oče je ustrelil njunega očeta. Zdaj se hočeta nad menoj maščevati. Ali lahko ostanem na ladji?«

Fred se je popraskal za ušesi. »Stari bo sicer klel, toda nemara še opazil ne bo. Boš pač moral spo-daj ostati.«

Drugi dan je jadrnica odplula iz pristanišča.

Nekaj let je minulo. Fred je bil Albanca že zdavnaj pozabil. Preveč prete-pov je prišlo vmes. Njegova ladja je bila zasidrana pred Valono. Fred se je zabaval v neki krčmi.

Kako prav za prav nastane blisk? Nevihtni oblak je nabit s prostimi elektroni, to je najmanjšimi delci električne energije; oblak je torej negativno električen. Ta negativna energija odbija od sebe elektrone, ki se nahajajo v bližini. Atomi teh teles izgube torej svoje elektrone in postanejo pozitivno električni. Ta telesa so pred vsem najvišja mesta na zemeljski površini, torej vrhovi dreves, zvoniki in dimniki. Nasprotje med negativno nabiti oblaki in pozitivno zemeljsko površino čedalje bolj raste, dokler ne doseže privlačnosti obeh polov tolikšne napetosti, da skušajo iz oblakov na zemljo preska-kujoči elektroni napetostno razliko izravnati. Pot teh elektronov je dolga, bleščeča svetlobna črta — blisk — odrinjenje zračnih gnot z njenega pota pa povzroči grom. Tako bi se dal na najenostavnejši način blisk razložiti. Če pa udarjajo elektroni samo iz oblaka v oblak, govorimo o bliskavici.

Največ neviht je statistika ugo-tovila na ravniku in v tropskih pre-delih. Tam so zabeležili povprečno 150 hudih neviht na leto. Ob izlivu Amazonke znaša ta številka celo 200! V naših krajih znaša to povprečje hvala Bogu le okoli 20 do 30.

Sedel je za mizo s kozarčkom žga-nja pred seboj. Gostom je stregla mlada, koketna natakara. Fred jo je z dopadajenjem gledal in jo vse-lej, kadar je morala mimo njega, vščipnil v najokroglejši del njenega telesa.

Natakara ni izprva nič imela pro-ti temu, toda ko je stopil v pivnico neki orjaški Albanec, se je hotela Freda plaho ubraniti. Mornar se pa ni dal motiti in mu ni bilo mar gro-zeče geste novega gosta, ki je sedel na drugem koncu mize.

Natakara je hotela naglo smak-niti mimo Freda. V njenih očeh se je svareče zasvetilo.

Toda Fred se ni dal ugnati. Spet je hotel seči po njej, tedaj ga je pa zadel udarec s pestjo, da mu je roka omahnila.

Besen se je Fred zagnal na svoje-ga nasprotnika, le-ta je pa odskočil, potegnil revolver in sprožil.

Toda isti mah je skočil v Albanca neki gost in ga sunil v roko. Oba strela sta udarila v strop, da se je odkrušil omet.

Fred se je osuplo zagledal v oba moža. Njegov rešitelj je šepnil orja-škemu Albanecu nekaj besed na uho, da je čeprav nerad spravil pištolo za pas. Grozeče je ošinil Freda z očmi in odšel iz krčme.

Zdaj je Fred spoznal svojega reši-telja. Bil je Kol-Sata.

Albanec je bil v tem že pri njem in ga potegnil s seboj na prosto.

»Prosim hitro na ladjo.«

H U M O R

Med umetniki

Po generalni skušnji je planil av-tor k ravnatelju.

»To je pa že od sile! Saj ste tako izpremenili mojo dramo, da je še sam ne spoznam!«

»Nu, vidite — in vzlic temu sem postavil vaše ime na program. Ali nistem kulanten?«

Pod copato

Pri krstni predstavi zabrlizgne sre-di tretjega dejanja prodirljiv žvižg.

»Kdo je zažvižgal? Kdo je ta nesramnež?« se zgražajo za odrom.

»Neki starejši gospod v desetem redu.«

»Aha! Žena mu je nocoj dala prvič hišni ključ s seboj, pa ga je moral takoj preizkusiti...«

»Da sem jaz ptičica...«

Mala Vilma se uči klavirja in zra-ven poje: »Da sem jaz ptičica...« Mala Vilma je marljiva pri učenju.

Tedaj pride v sobo njen bratec Ci-ril, ki mora napisati domačo nalogo. Vilma je ravno enainvajsetič pri »Da sem jaz ptičica...« Cirilu je pa tega že zdavnaj preveč. In zakriči srdit:

»In da ima naša mačka krila...«

Škotska

McPherson si je uredil farmo za kure, ker so mu pravili, da bo z njimi hitro obogatel.

»Nu, kako kaj tvoja farma?« ga vpraša nekega dne prijatelj Sandy. »Pustil sem jo,« odgovori mrko McPherson.

»Zakaj?«
»Ker je to čisto navadna sleparija! Kokoši ti začno zmerom šele tedaj jajca nesti, kadar so poceni!«

Naš pravi domači izdelek!

Njegova angleščina ni bila nič bolj-ša kakor pred leti.

»Glej, da se nikoli več ne vrneš v to mesto. Nevarno je zate. Ubil te bo, če te dobi.«

Fred je zmajal z glavo.

»Damned, kdo bi si bil mislil, da mi boš življenje rešil. — Kako je pa z ono stvarjo?«

»Urejena,« je mirno odgovoril Kol-Sata. »Oba sta umrla isti dan. Zdaj ni več osvetnikov, rodbina je iz-umrla.«

Še ena škotska

McPherson bi rad brezplačno do-bil recept od zdravnika.

In ga vpraša:
»Včeraj sem se hudo urezal v prst. Da ste me slišali, kako sem vpil — Kaj bi pa vi napravili, gospod doktor?«

»Vpil bi ko vi!«

Tašča — to je kaj drugega!

»Tak moj zet bi radi postali, mladi mož?«

»O ne, nikakor ne! Le vašo hčer bi rad za ženo!«

Slovnica

Peter se uči slovnice. Sedanost, preteklost, prihodnost — same težke reči.

»Mama, kakšen čas je to, če rečem: Papa kvarta?«

»Izgubljen!«

Draga jajca

»Kaj, tako draga jajca imate? Pred vojno so bila dosti cenejša!«

»Prav žal, gospa — predvojnih jajc nimam več na zalogi!«

Zlobno

»Pomisli, Lili, snoči sem srečala nekega gospoda, ki me je hotel poljubiti. Joj, da si videla, kako sem stekla!«

»Pa si ga dohitela?«

Vzrok

Veliki mecen stoji pred sliko:
»Človek se vaše slike res ne more do sitega nagledati!«

»Zato bi jo pa ravno rad prodal!« (Life)

Utemeljeno

»Obtoženec, kako ste se predrznili ukrasti na pokopališču kolo?«

»Sem mislil,« odvrne obtoženec skesano, »da je lastnik umrl!«

Ko se pripravlja k nevihti

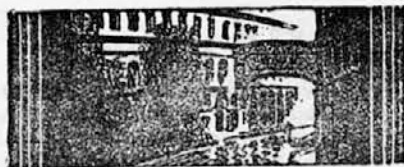
Nadaljevanje z naslovne strani

Blisk je malo pred lokomotivo švig-nil v stran, toda strojevodja je bil že izgubil oblast nad seboj —

Tudi barvo bliskov očividci radi krivo popisujejo. Navadno govore o belih in rumenih bliskih, toda takšni so v primeri z rdečkastimi in višnje-vimi zelo redki.

Svetlobna intenzivnost bliska, ki jo merijo s posebnimi aparati, nam slu-ži kot merilo za energijo bliskov. Po dosedanjih dognanjih trde, da ima povprečen blisk napetost tisoč mili-jonov voltov, jakost 100.000 amperov in bilijon konjskih sil. Energija takš-nega povprečnega bliska bi teoretič-no zadoščala za desetletno oskrbo 30 električnih žarnic s tokom. Pred ne-kaj leti je udarila strela v tovarniški dimnik nekega južnonemškega mesta in v drobno sekunde stopila bakreni kabel iz dvanajstih žic. Za ta blisk so izračunali, da je moral imeti ja-kost 60.000 amperov in energijo kak-šnih 28.000 kilowattnih ur. Če raču-namo za kilowattno uro ceno toka 5 dinarjev, bi torej ta blisk pred-stavljaj vrednost 140.000 dinarjev.

MOST VZDIHOV

81. nadaljevanje

ZGODOVINSKI ROMAN NAPISAL MICHEL ZEVACO

V trenutku, ko se je zavihtel čez ograjo, mu je admiral dejal:

»Manevriranje začnem takoj.«

Ko je Altieri izginil, je poklical admiral v svojo kabino ladijske častnike in jim jel razlagati načrt o manevriranju, ki se mora brez odloga začeti, in sicer neslišno.

Prihodnji trenutek so prebudili vse mornarje in na palubi je zavladovalo nenavadno vrvenje... V temi in popolni tišini so bosonogi mornarji jeli vršiti ukaze. Spustili so velike čolne v morje, ki so odrinili proti bregu in vlekli s seboj dolgo vrvo... Potem so potegnili sidra in velika ladja se je jela počasi pomikati proti nabrežju.

Ob štirih zjutraj je bila admiralska ladja zasidrana kraj nabrežja, ne da bi bile druge vojne ladje kaj opazile o tem manevru.

Na nabrežju sta čakali dve četi Altierijevih vojakov, strelec in arkebuzirji.

Vojaki so se takoj začeli vkrcavati na admiralat.

Ob petih je bil tudi ta poslednji manever končan.

XXXIII.

Stari dož

Videli smo, da je Foscarijeva povorka križala Dandolov pogrebni izprevod.

Tega srečanja, ki je napravilo tako globok vtis na doža in generalnega kapitana, Leonora ni nameravala.

Naključje samo je bilo odgovorno zanj — naključje, ali bolje, čudna razvrstitev beneskih ulic.

Zakaj v Benetkah je le malo kopnih poti, kjer bi se mogla zbrati večja množica; zato je bilo skoraj nemogoče, da se oba izprevoda ne bi srečala.

V ostalem ni Leonora — če je vobče opazila to srečanje — temu posvetila nikake posebne pozornosti.

Toda dogodki okoli nje so sami začeli obračati nase njeno pozornost.

Po mestu so švigale tolpe ljudi in njihovo zadržanje in obrazi niso obetali nič dobrega.

Vse hiše in trgovine so bile zaprte.

Kakšno uro po srečanju s Foscarijevo povorko je od Lida vstalo glasno vpitje.

Tolpe, ki jih je Leonora videla, kako so brez besed hitele po ulicah, so zdaj začele kričati:

»Altieri!... Altieri!...«

»Altieri je zmagal,« si je rekla Leonora.

Kaj ji naposled mar!

Saj si je sama rekla: naj zmaga generalni kapitan ali pa sedanji dož, njeno delo je drugod.

Hrup je čedalje bolj naraščal.

Zdaj pa zdaj so počili streli.

Potem je pa iznenada pretresla zrak strašna eksplozija...

Za trenutek je zavladovala smrtna tišina.

Potem se je pa hrup še podeseteril.

V vseh cerkvah je bilo plat zvona.

Sredi nepopisnega trušča, vpitja in vzklikanja zrevolucioniranega mesta je Leonora stopala za krsto svojega očeta.

»Altieri je zmagal,« je spet pomislila.

In obšla jo je želja, da bi bilo vsega tega čim prej konec.

Ko je mrtvaški izprevod došel do Olivolskega otoka, jo je nenadoma obdala tišina, da je skoraj radovedno privzdignila glavo in pogledala okoli sebe.

Videč, da je izprevod že skoraj na koncu, si je oddehnila.

Dandolov grob je bil pripravljen v cerkvi Matere božje Formoške.

Duhovniki in redovniki so se ustavili pred ograjeno grobnico.

Vanjo so stopili samo nosači.

Zunaj so duhovniki hlastno opravili molitve, vsi v strahu in grozi, ne vedoč, kaj naj pomeni zamolklo hrumenje, ki je vstajalo od daleč...

Potem so grob zasuli in grobnico zaprli. Maloštevni daljni sorodniki, ki so šli z Leonoro na tej poslednji poti njenega očeta, so zdaj stopili k njej in ji predlagali, da jo spremijo v Altierijevo palačo.

Ona je pa odklonila; hotela se je za nekaj dni umekniti v nekdanjo Dandolovo hišo.

Sorodniki so z veseljem sprejeli prostost, ki jim jo je Leonora dala, zakaj mučila jih je radovednost, kaj se prav za prav v mestu dogaja in zakaj so na dan doževne poroke z Adrijom povsod srečavali grozeče tolpe, ki so vzklikale:

»Altieri!... Altieri!...«

Leonora je odšla z dvema lakejema v Dandolovo hišo.

Pred vrtnimi vrati je lakeja odslovila.

Na pragu hiše je zagledala starega Filipa. Ves v strahu je poslušal hrup, ki je vstajal iz mesta.

»Vi, gospa!« je vzkliknil starec in sklenil roke.

»Da, jaz... Ali mi lahko daš ključ od sobe, ki sem jo imela, ko sem bila še deklica?«

»Da ga vam dam?...«

»Da,« je pritrdila z nasmehom, ki je bil popolnoma miren, a je vendar izdajal nekaj strasnega, »da, zato te prosim, ker hiša ni več naša...«

»O, gospa... draga gospa... v hiši je vse narobe... toda vam je na razpolago... sami veste, da vam je... ker je nje go va.«

Leonora je silovito vztrepetala in hotela nekaj odgovoriti... toda beseda ni prišla iz njenih ust.

Nemo je pokimala in vstopila.

»Tale ključ je, gospa,« je dejal stari Filip. »Sobe se ni nihče doteknil in je vse v njej tako kakor je bilo.«

»Hvala,« je dehnila mlada žena.

Kako minuto se je razgledovala okoli sebe, naslajaje se v duhu nad okolico, ki je bila nekoč prizorišče njene sreče.

Starec je očividno razumel, da se odigrava v duši njegove gospodarice nekaj izrednega in svečanega.

Plaho jo je opazoval, toda rekel ni niti besedice.

Gledal jo je, kako je počasi zavila po lesenih stopnicah in izginila v somraku kakor duh, ki se iznenada utrne.

Stari Filip je nabral čelo. Zamislil se je. Nekaj je premišljal, kakor bi iskal konca tega obupa, ki ga je bral na Leonorinem obrazu.

Zdajci se mu je pa utrgal lahen vzkrik, kakor bi ga bilo iznenada obšlo spoznanje.

»Karkoli se že pripravlja,« je zamrmral, »on edini bi utegnil...«

In kar so ga noge nesle, je stekel proti veliki cedri sredi vrta.

Deset minut nato se je vrnil, in z njim je bil stari dož Candiano; obvedel ga je iz skrivališča, kamor ga je bil spravil Roland.

Posadil ga je na stol v obednici.

»Počakajte me, Visokost,« mu je velel.

Slepec se mu ni upiral in je voljno pustil, da je napravil z njim, kar je hotel.

Stari Filip je naglo stekel po stopnicah.

Potrkal je na vrata Leonorine sobe in zavpil:

»Jaz sem, gospa...«

Leonora mu je odprla.

»Kaj bi rad?« je mehko vprašala.

Hkratu je skrila za nadržja drobno stekleničico.

Toda ta kretnja staremu oskrbniku ni ušla. Vztrepetal je.

»Tega sem se bal!« je dejal sam pri sebi.

»Kaj bi rad?« je še enkrat vprašala Leonora, prav tako mehko ko prvič.

»Gospa! O, gospa! Zakaj ste se napravili v dekliško obleko?« je vzkliknil starec in sklenil roke.

»Ali ti mar ni prav?... Zahotelo se mi je...«

»O, gospa! Zakaj ste pravkar skrili strup za nadržja?«

Obrnila se je proč in v tretje vprašala, prav tako mehko ko prej:

»Kaj bi rad?...«

»Gospa... neki mož je v hiši, spodaj v obednici čaka, in bi rad z vami govoril...«

»Neki mož?...«

»Da... nekdo, ki ga poznate... plemenit starec, ki ste ga nekoč ljubili kakor lastnega očeta...«

»Kakor očeta!« je gluho ponovila Leonora.

»Gospa, če je petdeset let vestne službe v hiši Dandolov vrednih plačila, če niste pozabili, da sem bil jaz tisti, ki sem vas učil prvih korakov po vrtu, da sem vas zmerom ljubil kakor punčico v lastnem očesu, potem pojdite in govorite s tem človekom...«

Starec je v obupni prošnji sklenil roke.

Dve solzi sta zdrknili po njegovih od starosti in skrbi razoranih licih.

Globoka presunjenost je stisnila Leonoro za srce.

»Naj bo!« je slabotno dehnila. »Pojdiva dol...«

Česa se je stari Filip nadejal, ko je peljal Leonoro k Rolandovemu očetu?

Ali je mar pri nesrečnem blaznežu prestregel blisk prebujajočega se razuma?

Ali je pa mislil, da bo to nenadno srečanje napravilo preobrat v duši mlade žene?...

Ko sta šla po stopnicah, je Leonora vprašala:

»Kdo je ta človek?«

»Tako boste videli, gospa,« je odgovoril Filip in odhitel naprej.

Leonora mu je počasi sledila.

Bila je v oblačilih, ki jih je imela oni večer, ko so prišli Rolanda Candiana — v oblačilih, ki jih ni hranila samo z ljubeznijo, ki so jo takrat posvečali vsem rodbinskim stvarim, temveč tudi s pobožnostjo dragega ji spomina.

Ko je stopila v obednico, je zagledala moža, sedečega v naslanjaču; obraz je obračal k luči.

Leonora se mu je približala in tisti mah spoznala v njem starega doža.

»Rolandov oče!« je zamrmrala.

Groza jo je prevzela in prvi trenutek je že hotela pobegniti.

»Ne! Oh, ne!« je zajecjajala. »Ne sme me videti...«

Toda takrat se je spomnila, da so bili dožu iztekli oči.

Njen strah se je zdajci izpremenil v neizmerno sočutje.

In premišljala je:

»Kako malo so ga izpremenila leta in trpljenje!... Zdi se mi kakor tisti večer, ko je prišel v tole sobo, me prijel za roko in mi z nasmehom dejal: 'Ne morem si želei lepše in modrejše hčerke kakor si ti...' Kako srečna sem bila takrat! Kako mi je utripalo srce pri njegovih besedah!... In potem mi je dejal, da njegov sin ne govori drugega kakor o meni, da je kakor iz uma od te ljubezni in da ga mora venomer opozarjati na njegovo delo, drugače ne bi počel drugega kakor skladal verze o meni... Kako srečen je bil, ko mi je to pripovedoval...«

In Leonora se je ob tem spominu nasmehnila.

Njena živa domišljija ji je pričarala pred oči oni davni prizor, da se ji je zdelo, kakor da ga vnovič doživlja.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetločila srajce, ovratnike, zapestnice l.t.d. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
L J U B L J A N A

»Kako dober človek je bil njegov oče!... Ko sem šla v doževsko palačo in me je posadil z mojim očetom za mizo, mu ni bilo mar etikete; sam me je posadil zraven Rolanda in skoraj srdil se je, da sem ga klicala Visokost, rekoč, da iz mojih ust rajši sliši besedo 'oče'. Oh, kako dober je bil... In kako srečna sem bila takrat!...«

Ihtenje je raztrgalo grlo nesrečni mladi ženi.

»In zdaj je vsega konec,« je zamrmrala... »Umrli bom... umrli v obupu, umrli sama, in nihče mi ne bo privoščil pogleda ljubezni!...«

»Kdo je tu?« je zdajci vprašal stari dož. Zaslišal je bil ihtenje in je instinktivno iztegnil roke.

Leonora je obstala kakor okamenela in se stresla.

»Kdo je tu?« je v drugo vprašal stari. »Ali si ti, Filip?...«

Leonora je preživljala enega tistih razburljivih trenutkov, ko človek ni prav normalen, ko duša, gnana na valovih kakor razbitina, izgubi smer in se zdi, da mora srce razgnati...

Utihi se.

Še nekaj minut, si je v duhu dejala, in nič več je ne bo.

Smrtna grenkoba je bila v njej.

Tedaj je pa začutila neizrekljivo potrebo, da nekemu izlije svoj obup.

Spustila se je na kolena k staremu Candianu, ga prijala za roko in mu ihtela izpovedala svoje gorje:

»Nesrečna ženska je tu, ki je ne vidite, ki ste jo pa nekoč videli, Visokost... Ali se še spominjate Leonore Dandolove? Ali se še spomnite, kako so vam oči žarele in kako se vam je širilo srce, kadar vam je ponudila svoje čelo v poljub? Ali se še spomnite, kako ste nekega dne rekli: 'Ta otrok je ustvarjen za srečo...' Vidite, gospod dož, nesrečnica, ki plaka ob vaših nogah, je Leonora Dandolova!...«

»Kdo me imenuje doža?... Torej sem le dož?... Jaz, dož!... Kakšen posmeh!...«

Leonora ni slišala teh blazneževih besed. Med ihtenjem je nadaljevala svoje tožbe:

»O, oče moj!... Vi še ne veste, kako strašna nesreča me je zadela... Oslepili so vam vaše uboge oči... Meni so oslepili dušo... Izgubili so vam trepalnice... Meni so zdrobili srce in mi ubili ljubezen... O, oče, saj ne veste, kako strašno je to! Ljubiti z vso dušo, pa vedeti, da vas on prezira, in mu ne morete dokazati, da ste ga vredni. Moj edini greh je bil, da sem hotela rešiti svojega očeta... Oh, Visokost, prehuda kazen je bila to! Umreti hočem, a preden pojdem za zmerom od tod, vam moram na ves glas izpovedati svojo nedolžnost in vas poklicati za pričo!«

Starec je prebledel.

Roke so mu drhte.

In šepetal je: »Kdo tako joka?... Kdo je tolikanj trpel, da njegove tožbe tako trgajo človeška ušesa!...«

»Leonora, Visokost, vaša Leonora! Tista, ki ste jo imenovali svojo drago malo Leonoro!... Leonora Dandolova... Kaj ste jo mar pozabili?... Oh, še to gorje, ko sem pričakovala pred smrtjo blagoslova iz vaših ust!«

»Leonora!... Leonora Dandolova!« je mrmral blaznež, tipaje v večni temi svojih oči. »Zdi se mi... res... da... oh, lep otrok... lep in moder... da... moral sem jo poznati... In pravite, da je Leonora Dandolova mnogo trpela?«

Nesrečnici se je iztrgal krik brezdanjega obupa:

»Pravim vam, da joka ob vaših nogah in umira! O, Visokost! Nebo in zemlja sta pekel krivičnosti, drugače ne bi bili nedolžni ljudje obsojeni kakor sem bila jaz, drugače ne bi morala lepa in mlada in tako življenja željna v smrt po krivdi drugih!«

»Leonora Dandolova!« je zamrmral stari s čudnim glasom. »Čakajte... ali ni prihajala pred davnim, davnim časom... v neko palačo... ob kanalu... v palačo, kjer so se shajali sami odlični ljudje!...«

* Leonora ni vedela, da je bil stari Candiano blazen.

»V vašo palačo, Visokost!... Oh, ali ste mar tudi vi toliko trpeli, da ste izgubili spomin!... Ah, prekleti naj bodo stvaritelji tolikega gorja!«

»Prepozno je preklinjati jih!« je zarenčal hripav glas.

Leonora je planila pokoncu in se obrnila: Pred njo je stal Altieri!

A kakšen Altieri! Ves prašen in raztrgan, z okrvavljenim obrazom, grozoten, s krvavimi očmi in zmršenimi lasmi in z ustnicami spačenimi od strasti. Stopil je proti Leonori.

»Umrli boš!« je zarenčal. »Skupaj bova umrli! Toda preden umrem, te hočem imeti... In imel te bom... moja boš!...«

Leonora je v grozi odstopila.

In ko se je umeknila nazaj, se je zadela v starega doža, ki je bil takisto vstal in jo prestregel v svoje roke.

»Oh, oče moj!« je kriknila, »rada umrem... samo te sramote ne, da bi morala z njim... Branite me! Rešite me! Prebudite se, Visokost... Na pomoč!...«

XXXIV

Foscarijeva zmaga

Povorka doža Foscarija, ki jo je za trenutek ustavil Dandolov pogrebni izprevod, je nadaljevala pot proti nabrežju Lida.

Čim dalj je povorka šla, tem bolj so v Foscariju vstajale temne slutnje.

V bližini doževske palače, na trgu Sv. Marka se je čulo mnogo vzklikov njemu na čast, bodisi že, da je bil Gvido Gennaro tam razpostavil več svojih mož, bodisi da se je bilo zbralo mnogo radovednežev, ki še niso vedeli, kaj se pripravlja.

In množica je zmerom pripravljena vzklitati in pozdravljati veličasten izprevod z bogatimi uniformami in lepimi oblačili, kjer done fanfare in se leskeče orožje.

Navdušeno ljudstvo je torej kričalo »Živel Foscari!« ne da bi prav za prav vedelo, zakaj in čemu — zgolj zato, ker je hotelo na vsak način izraziti občutke, ki jih je prizor zbujal v njem.

Toda počasi je dož vzlic zvonovom, ki so v vseh cerkvah zvonili, vzlic fanfaram glasnikov, vzlic vzklikom, ki so vstajali iz množic, začutil, kako ga začenja obdajati tišina polna groženj...

In to je trajalo vse do trenutka, ko sta se srečala oba izprevoda.

Od tistega trenutka so pa tišino spet pretrgali novi kriki in vzkliti.

Toda čeprav so se slišali tudi vzkliti »Živel Foscari!« so kriki na čast Altieriju postajali vse močnejši in glasnejši.

»Živel general! Živel rešitelj republike!« V nekaterih uličicah so se Foscarijevi in Altierijevi pristaši spopadli in tekla je že kri... Altieri je stopal zraven Foscarija, ki ga ni nihče trenutek izpustil iz oči.

V začetku je hotel generalni kapitan korakati tri korake za dožem, iz spoštovanja, kakor je dejal. Toda dož je na vsak način hotel počastiti svojega generalnega kapitana s tem, da ga je povabil kraj sebe.

In ko so vzkliti »Živel Altieri!« postajali vse glasnejši, je dož dejal:

»Zdi se mi, da vas nekam močno pozdravljajo.«

»Visokost,« je odvrnil Altieri. »Ljudstvo je časih v zmoti.«

Ko so se jeli bližati nabrežju, se je Foscari obrnil h Gvidu Gennaru, ki je kot lakej nebrižno nosil krajec njegovega plašča.

Dal mu je znamenje, naj stopi bliže.

Neopazno je lakej zmanjšal razdaljo med njima in prišel skoraj tik k dožu.

V ostalem se je zdelo, da se je etiketa ceremonije že čudno zrahljala.

Prejšnji red v vrstah je izginil. In nekateri častniki v izprevodu, ki so bili že nestrpni, da tako dolgo ni boja, so celo jeli spodbujati tolpe, ki so vzklikale Altieriju.

Toda švicarski helebardirji so čvrsto vzdržali čedalje hujši pritisk množic.

Zgrnili so se bili okoli skupine, v katere središču sta bila Foscari in Altieri, in od časa do časa naperili svoje helebarde proti upornikom, da so se v velikem neredu umeknili.

Gvido Gennaro se je bil med tem približal dožu.

»Nu,« je rekel le-ta ne brez grenkobe, »ali mi še zmerom jamčite, da se bom kot zmagovalec vrnil v palačo?«

»Da, Visokost, jamčim vam s svojim življenjem, če ostanete do konca tako čudovito hladnokrvni.«

»S svojim življenjem?«

»S svojim življenjem!« je drzno ponovil Gennaro. Sam pri sebi si je pa dejal:

»Še enega srebrnika ne bi dal za Foscarijevo krono, in počenega beliča ne za njegovo kožo.«

Foscari je povzel:

»Kje sta obe Altierijeve četi?«

»Vkranci na 'admiralu'. S te strani je vse v redu.«

»Toda če bi se hoteli izkrcati?«

»Izključeno! 'Admiral' je osem do deset lučajev od nabrežja, in če se samo skuša premkniti, bo potopljen.«

»To mi jamčite?«

»S svojim življenjem!« je v tretje rekel Gennaro.

V tistem trenutku je bil izprevod pred nabrežjem.

Tam je postalo tuljenje množice hujše, še huje so vstajali kriki grožnje in sovražva proti Foscariju.

Dož je mrliško bled pogledal po pristanišču, ali je 'admiral' na varnem.

Krik besa, onemogle togote in obupa se je utrgal iz njegovih ust.

Zakaj zagledal je admiralsko ladjo vsidrano kraj nabrežja in širok mostič jo je vezal s suho zemljo.

In na palubi 'admirala' vse črno ljudi: Altierijeve vojak, ki so vihteli orožje.

»Visokost,« je takrat dejal Altieri z glasom, v katerem je trepetal porog, pomešan z nepremagljivim zmagošlavjem, »hotel smo vam prihraniti trud, da bi morali čisto do admiralske ladje. Zato je ladja sama prišla k vam...«

»Izdaja! Izdaja!« je zarjul Foscari in z besno kretnjo izdrl bodalo.

Med tem ko so se Foscari, Altieri, beneška duhovščina, visoki patricijati, svet Desetorice in državni dostojanstveniki, med tem ko se je ves ta spreved bližal nabrežju, so se v popolni tišini izvršila čudna gibanja.

Kadarkoli je izprevod pustil za seboj katero važno točko, bodisi most ali križišče, je do tično točko takoj zasedlo krdo ljudi.

Vsakatero teh krdel, ki so na ta način počasi zavzemala mesto, kakor da hočejo odrezati sleherni umik proti doževski palači, je bilo sestavljeno iz mož, ki jih ni v Benetkah nihče poznal; vrhu ohlapne obleke, ki jim je omogočala svobodo gibanja, so imeli oklep iz blede rdečega usnja. In tako jih je ljudstvo na mestu krstilo za rdeče oklopnike.

Ti moške so bili sijajno oboroženi: vsakdo izmed njih je imel razen bodala še dobro arkebuzo in pištolo.

Ta krdela so postajala vse večja, čim bliže je bila točka, kjer so se postavljali, doževski palači. V bližini Lida so štela komaj do petnajst mož, sredi mesta so narasla že na petdeset glav, in ob dohodih na Markov trg so stale tri čete, ki je vsaka od njih štela po sto mož.

Na trgu samem se je pa v popolni tišini razpostavilo pet sto teh bojnikov.

V istem času je korakala četa treh sto mož na doževsko palačo, tamkaj kakor bi trenil razorožila štirideset Švicarjev, ki so jih pustili za stražo, in takoj zasedla doževsko dvorano.

Osemletni selfmademan

V Ameriki je dosegel največje uspehe, ki jih more otrok v filmu doseči, osemletni Jackie Cooper, ki je v družbi Wallacea Beeryja igral glavno vlogo v Metro-Goldwin-Mayerjevem filmu »The Champ« (Šampijon).

Osemletni so, pa tudi selfmademani so! Osemletni dokažejo svojo starost z rojstnim listom, selfmademani pa dokažejo svojo sposobnost z dejanji. Jackie Cooper pa lahko stori oboje. Pokaže vam krstni list in svoja velika dejanja v filmu »The Champ«.

Jackie je plavolas, ima sinje oči in majhen pomečkan nos. S svojimi lepimi očmi se ozre vame, kajti na njegovi ljubljene železnici, ki vozi iz Kaira v Newyork (zemljepis je Jackieva smrt, kakor resno in hkratu žalostno pripoveduje njegova mati) se je zgodila nesreča. Jackie pozna že na stotine »stricev« in »tet«, za to ga šele s svečano obljubo, da dobi sladoled, oni pravi slaščičarski sladoled — ne oni navadni, ki ga ližejo iz vafeljnov — pregovorim, da gre z menoj in pusti prevrnjeni vlak v napoto delavcem, ki prenašajo in postavljajo v vse kote svetiljke in reflektorje.

»Joj, sladoled jem strašno rad, tudi mama mi ga časih kupi, potem ga pa moram počasi jesti, sploh vse moram zmerom počasi delati, jesti, učiti se in še celo spati. Kaj, ali se sploh da počasi spati?»

Tudi v filmu moram časih spati, pa samo tako za šalo, pa res ne vem, če takrat hitro ali počasi spim. Stric, ali vi tudi filmate? »Rekel sem, da ne. Takrat je pa začel Jackie svoje slavošpeve. »Filmanje je nekaj krasnega, veste! To je mnogo lepše kakor če se kar tako igrate. Kadar se igraš, moraš drugim zmerom praviti: to je grad, ki ga naskočimo, ali pa tu je gozd kjer stanuje čarovnica, toda v ateljeju je to že vse v resnici tu.«

Intervju z Jackiejem je lahak in prijeten.

»Nekoč sem gledal kako so filmali, potem sem pa smel še sam igrati. Pa sem prišel k Halu Roachu, veste k

tistemu debelemu in veselemu gospodu, ki dela otroške filme, in potem je prišel King Vidor, režiser, tega imam strašno rad, in potem Louis B. Mayer, pa še Wallace Beery, njegov prijatelj, in potem smo filmali »Champa«.

»Slišal sem, Jackie,« sem ga prekinil, »da se moraš mnogo, mnogo jokati v tem filmu.«

»Hm,« prikimam Jackie, »je že res, pa saj to ni tako težko. Gospoda, ki igra klavir, prosim, naj zaigra nekaj prav žalostnega, — bum, bam bum biba bum bum,« gode Jackie predse,

6 milijonov ljudi uporablja

dnevno Chlorodont. To dokazuje, kako dobra je ta zobna pasta. Samo opazujte ljudi, kako zelo se zanemarjajo nego zob in spoznali boste, kako prijetno Vas presenetijo sveža usta z negovanimi zobmi. — Dobiva se povsod Tuba Din. 8.—, velika tuba Din. 13.—

Beli zobje - Chlorodont

»ali pa mislim na mamico, da jo nekaj boli, ali pa na našega psa, ali pa na razbiti voz svoje železnice, pa se že jokam. O, presneto, če so mi te nerode pomendrale železnice! Jackie steče, kolikor ga noge neso, in mi zamahne z roko v slovo: »Pa hvala lepa, stric, za sladoled!«

Še nikoli meni noben intervju toliko osrečil. Veliki igralec, Jackie Cooper, ni filmski otrok, ki si ga mislimo domišljavega, pre pametnega za svoja leta in napihnjene od lastne slave, Jackie je otrok, pravi otrok, kakor vsi drugi, ki mu je filmanje zgolj uresničenje vseh sanj in želja, ki jih imajo vsi otroci: zmerom, zmerom se igrati...

ki so že dolgo stradali. Megafoni tulijo Millova povelja. Ljudje žvenketajo v žepih z denarjem, trgovci in plinarji ne silijo v plačilo starih računov, »bežni so ustavljene, avtomobili se zganejo iz garaž, bolniki celo kličejo zdravnika — skratka ves Hollywood živi z de Millom in od njega.

Ko so se po Hollywoodu razvedele prve vesti, da namerava de Mille filmati velik zgodovinski film, je zvopil v njegovih studijih osemnajst ur na dan neprestano telefon, nepregledne množice so čakale, da bi jih Cecil B. de Mille sprejel in zaposlil. Na tisoče pisem je došlo vsak dan v pisarno. Najneverjetnejše stvari so si izmišljevali, samo da bi zbudili pri de Millu zanimanje. Nekdo je pisal: »Vašo mater poznam, gospod de Mille,« drugi spet: »Ko je zadnjič vaša hčerka padla s konja, sem priskočil in ji pomagal na noge...« itd.

Seveda se zanimajo vsi statisti za to, da sodelujejo po možnosti v vseh ali vsaj v več filmskih prizorih. Neki

V Hollywoodu filmajo

Sreča bednih: zgodovinski film

»Berliner Zeitung am Mittag« je svoječasno priobčila to poročilo o produkciji Cecila B. de Milla filma »V znamenju križa«.

Depresije je v Hollywoodu konec — vsaj trenutno. Kajti Cecil B. de Mille, znameniti ameriški filmski režiser, ustvaritelj »Desetih božjih zapovedi« in drugih velikih zgodovinskih in verskih filmov, je pričel delati nov film »V znamenju križa«, čigar vsebina je posneta iz življenja v

starodavnem Rimu. Ves Hollywood je na nogah, ves Hollywood je srečen in prijetno razburjen zaradi tega dogodka. Spet se vračajo časi, ko so igrali »Ben Hurja«. Po hollywoodskih ulicah se sprehajajo vestalske device, gladiatorji in rimski centuriji z leopardovimi kožami čez rame.

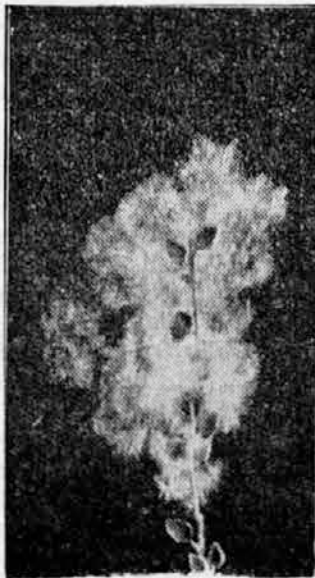
Od 14.000 igralcev in statistov, ki žive v Hollywoodu in čakajo zaposlitve, jih bo de Mille potreboval 7.500, torej dobro polovico revežev,

Marcus Superbus in Marcia

prizor kaže množico kristjanov, ki so jih rimski vojaki ubili s puščicami — in ti reveži — mrtveci — ne smejo več nastopati v naslednjih prizorih. Vsi so se soglasno branili teh »mrliških« vlog, vsi so hoteli sodelovati v filmu do konca.

V Hollywoodu je spet sitih 7500 že dve leti nezaposlenih igralcev in igralk, statistov in statistik prvega, drugega in tretjega reda. V Hollywoodu se sliši spet smeh, kajti de Mille dela veliki film.

Filmski aparat v Ufinih ateljejih skriva skrivnosti prirode

Brsteča topolova vejica v štirih fazah; druga slika je napravljena 1 uro po prvi, tretja 2 uri po drugi, in četrta 1 uro po tretji

Poravnajte naročnino!

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

26. nadaljevanje

»Najbrže ne veste, da sem tudi jaz študiral medicino in da sem nekoliko podkovan v njej. Nu, če tega še niste vedeli, vam zdaj povem, in zato vas prosim, ne čudite se, če vas nekaj vprašam. Pri mrliških ogledih ste morali odkriti pri norcih in slaboumnih ljudeh poškodbe v določenem delu možganov, kaj ne?«

»Da.«

»Toda ali je ta točka v vseh primerih popolnoma ista?«

»Domala.«

»To še zmerom ne zadošča. Zakaj te poškodbe utegnejo biti posledica slaboumnosti in ne njen vzrok. Vidite, tako utegnejo ugovarjati vaši nasprotniki in tako bodo tudi ugovarjali. Zato bi bilo treba s poskusom dokazati, da nimajo prav. In tak poskus je neizvedljiv.«

»Pa je vendar že storjen!«

Z Lerchenfeldovega obraza je izginil smeh.

»Ni mogoče!... Pravite, da ste napravili na možganih zdravega človeka poškodbo, ki je imela za posledico izgubo umstvenih zmožnosti... torej blaznost?«

Horvin je izprevidel, da se je zaletel in da je napravil s svojim odgovorom veliko neumnost. Vsa kri mu je izginila z obraza. Vztrepetal je. Toda kmalu je njegova krepka volja premagala trenutno slabost. In že je tudi našel pojasnilo:

»Tega poskusa nisem jaz sam napravil... temveč neki moj tovariš, zdravnik... kirurg, v čigar verodostojnost se lahko zanesem.«

»Pri nas?«

»Ne... v Ameriki, kaka tri leta bo tega.«

»Toda kako je mogel ta človek napraviti tak... zločin? Saj je to vendar navaden zločin!...«

»Tega vam ne morem povedati... Samo to lahko rečem, da je bil ta poskus posledica neke ljubezenske zadeve. Zdravniku je bilo do tega, da se ranjencu, ki ga je zdravil, ne vrne več razum. Zato je pri operaciji, ki jo je moral napraviti, neznan poškodoval dotično mesto v možganih, ki sva prej o njem govorila... Ranjenec je operacijo srečno prestal... Več vam ne smem povedati; zatrdim vam pa lahko, da je tako, kakor sem vam pravkar popisal.«

Lerchenfeld je bil videti prepričan.

»Nesreča je samo v tem,« je dejal z usmevom, »da tega poskusa ne morete tudi sami ponoviti. Zakaj na pripovedovanje vam vendarle ne bode verjeli.«

Moža sta se poslovila. Lerchenfeld je stisnil Horvinu roko in odšel. Skoraj v istem trenutku se je na pragu druge sobe prikazala Ilona.

Če bi bil kirurg malo prej, ko se mu je zdelo, da je slišal neki šum iz malega salona, meječega na njegovo ordinacijo, stopil do težke vratne zaves in jo privzdignil, bi bil zagledal pred seboj Ilono... Mlada žena ni mogla zaspati in je že pri prvih besedah, ki jih je prestregla iz sosednje sobe, vztrepetala; vstala je in se počasi približala polpriprtim vratom, ki so jih zakrivala težke zaves. Pogovor jo je jel kmalu silno zanimati... saj ji je razodel strašne reči, ki jih skoraj ni mogla verjeti...

Ne, to je bilo preveč! Ljubezen, ki je tako trdno vanjo verovala... ljubezen, ki je zaradi nje doprinesla največjo žrtev, ki jo more ženska storiti, ko se iz čuta dolžnosti preda možu, za katerega ne čuti nobenega nagnjenja — ta ljubezen je laž, ta ljubezni nikoli ni bilo! Horvinu ni bilo do nje, ne, samo do denarja mu je bilo! In ona je nasledila temu človeku, verovala je v njegovo poštenost, verovala v njegovo plemenitost. Že dva meseca je, meneč, da ga s tem osreči, prenašala najhujše duševne muke, ker ga ni mogla in ni mogla ljubiti. In zdaj... zdaj je njeno življenje za zmerom priklenjeno k njegovemu!

Govorje tiste ure je bilo strašno... Mlada žena je stiskala ustnice v krčeviti bolerji. Trepalnice so

ji trzale in grudi so ji plale od razburjenja. V možganih so se ji preganjale vročične misli. Še zmerom je prisluskovala. In potem je z bolešno gesto zamrmrala:

»Ah!... Lopov!... lopov!...«

Vratna zavesa se je zgrnila za njo. Stala je na pragu, in njen lep obraz je pokrivala tragična krinka. V njenih črnih očeh je žarel čuden ogenj. Brez besede, s posineli ustnicami, je stopila naprej, strmo srepeč v Horvina... v Horvina, ki se ob pogledu nanjo ni mogel ubraniti presenečenja in potem občutka neznane groze, da se je s tesnobo vprašal:

»Ali se je ravnokar vrnila? Ali je pa slišala ves moj razgovor z Lerchenfeldom?«

S prisiljenim in nemirnim nasmeškom je vprašal:

»Kako to, draga Ilona, da si že nazaj?«

Ni mu odgovorila. Še zmerom je s težkimi koraki in srepimi očmi počasi stopala proti njemu. Horvin je povzel:

»Zdi se mi, kakor da ti ni dobro... Kaj ti je?... Ali te je mar spet napadla migrena?«

Isti molk. Zdaj je bila čisto pri njem. Čutil je njen kratki, zasopljivi dih, ki je sunkoma vstajal iz njenih burno se dvigajočih prsi. In potem je z glasom, ki so se v njem izražali neizmerna žalost in boleč, srd in sovraštvo hkratu, dejala:

»Vse sem slišala... vse kar se je tu govorilo.«

Vzlic oblasti, ki jo je Horvin imel nad seboj, se ni mogel ubraniti silnega drgeta, ki mu je stresel telo. Instinktivno je odstopil. Ni našel besede ugovora ne zagovora... Ilona se je zasmejala, bil je presekan, oster smeh, ki je bolešno udaril na ušesa. In potem je povzela:

»Ah! Zdaj blagosavljam migreno, ki me je prisilila, da sem se vrnila domov. Blagosavljam naključje, ki me je napotilo v mali salon, ki mi je dalo priliko, da sem izvedela vso resnico... naključje, ki mi je razodelo vso tvojo spretno igrano komedijo... Čestitam ti, imenitno znaš igrati! Zdaj nima tvoja preteklost zame nobene skrivnosti več. Zdaj vem, da si me presleparil in izmamil v past... Toda tudi to vem, da je zdaj med nama vsega konec.«

»Molči, Ilona!... Kriv sem, priznam... Tudi to priznam, da te takrat nisem ljubil... Toda zakolnem se ti, da si mi potem osvojila srce...«

»Laž!«

»Zakolnem se ti, da me je obšlo iskreno kesanje, da sem sklenil obračunati s svojo sramoto... da sem iz ljubezni do tebe sanjal o bodočnosti, ki naj odkupi to mojo zavrženo prošlost...«

»Komedija...«

»Usmili se me!«

»Nikoli!«

Vzravala se je, divje in neusmiljeno. Horvin se je spustil na kolena in jo kleče prosil odpuščanja. V tem trenutku se je zdel iskren. In bil je res iskren. Ljubil je to ženo, ki jo je presleparil, ki se je z njo poročil ne iz ljubezni, nego zaradi denarja... to ženo, ki mu je grozila nevarnost, da jo zgubi...

»Ne, ne poznam usmiljenja, zakaj preveliko je zlo, ki si mi ga prizadejal... ti, ki sem zate pristala na največjo, najstrašnejšo žrtev, ki jo more ženska doprinesiti. Mislila sem, da ti je res kaj zame, v resnici ti je pa bilo samo za moj denar!... Cele noči sem prejkala, cele dneve sem trpela... ti si se mi pa smejal in se delal norca iz moje žrtve.«

Ali si mar kaj slutil moj odpor, moj gnus? Gnus, ki si me z njim navdajal, ali si si ga bil v svesti? Lagala sva drug drugemu... ti iz preračunljivosti, jaz iz požrtvovalnosti. Tebi to ni bilo težko... A meni... sleherni poljub, ki sem ti ga dala, me je stal... ah, kaj vem!... leta mojega življenja!«

Naslonila se je bila na stol, vsa trepečoč. Tudi on je vstal. Besede, ki mu jih je zabrusila v obraz...

te besede so ga zadele neusmiljeno kakor zaušnice... Njen prezir mu je bil neznosen. In ljubosumnost, ki jo je zbudil v njem, mu je spet prižgal oni zloveški lesk v očeh. Porog mu je vstal na ustih. In kriknil je:

»Če so te ti poljubi toliko stali, potem si jih očitno namenila nekemu drugemu...«

»Nesramnež, ne žali me!«

»Resnico govorim... sama dobro veš...«

»In če bi bilo res?«

Stopila je korak proti njemu. Izzivala ga je. In on je s ciničnim usmevom odgovoril na njen izziv:

»Tak pojdi vendar in poišči svojega Milavca... pojdi in daj njemu svoje poljube! Še zmenil se ne bo zanje... zdaj ko se ničesar več ne zave... zdaj ko ne more več biti... razumeš?... ko ne more več biti tvoj ljubimec.«

»Moj ljubimec...«

»Da, tvoj ljubimec...«

Zdajci je pozabil vse okoli sebe... pozabil vso opreznost. In s ciničnim grohotom je vzkliknil:

»Ah! Ah!... Prav sem storil, da sem se zavaroval za bodočnost...«

To pot je njo vrglo nazaj... Gluh krik se ji je izvil iz bledih ust in vsa kri ji je izginila iz obraza. Misel, ki jo je takrat iznenada prešinila, je bila tako strašna, da jo je prvi mah z grozo odbila od sebe...

Toda vzlic temu je morala misliti na razgovor, ki ga je bila pravkar prestregla. Misliti na grozo, ki jo je zagledala skozi pol priprta vrata na Horvinov obraz v trenutku, ko je kirurg na nenadno vprašanje svojega gosta zastran odločilnega zločinskega poskusa odgovoril, da so ta poskus napravili na docela zdravem in duševno normalnem človeku. Ni se mogla več premagati.

»O Bog!« je zajecjala. »Oh, tako zavrženo bitje! To stvar si ti sam napravil!«

»Ne razumem...«

»Ti si napravil poskus, ki si o njem govoril... Ti si zagrešil ta nečloveški zločin!«

»Jaz?«

Nedoločno je čutil, da se s svojimi izmikajočimi odgovori zapleta. Ilona ne sme slutiti resnice.

»O čem govoriš?« je vprašal.

»O stvari, ki se je dogodila. Ne izvijaj se!... Zavaroval si se za bodočnost. Ali nisi mar pravkar sam tega rekel?«

Zgrabila je svojega moža za laket. Njeni prsti so se ga oklenili kakor klešče.

»Ti si tisti, ki si hotel... ki si povzročil Milavčevo blaznost... Ti si zločinsko izbrisal tega nesrečnega iz občestva živih... Ti si ga obsodil v večno duševno smrt...«

Horvin je silno vztrepetal. In bled ko smrt je odstopil, hoteč se izviti iz primeža njenih prstov:

»Ilona... izpusti me... boli me...«

Nohti mlade žene so se skozi obleko zasekali kirurgu v meso in njim pritisk je postajal čedalje neznosnejši. Toda Ilona ni slišala njegove prošnje.

»Taji, če si upaš! Poglej mi v oči in utaji, če moreš!«

Horvin se ji je še zmerom hotel iztrgati v krčevitem naporu. Zaman!

»Tvoj molk je priznanje!«

Hotel je nekaj odgovoriti. Toda izprevidel je, da bi bilo prepozno. Ilona ne bi več verjela njegovim zatrjevanjem in nikoli več ne bi v njej omajal prepričanja o njegovem zločinu.

Njeni prsti so počasi popustili. Omahnila je v naslanjač in zakopala glavo v dlani. Ko jo je čez nekaj trenutkov privzdignila, so bile njene oči suhe in vročičen lesk je gorel v njih. In na njenem obrazu je bil zapisan neizprosni sklep. Brez besedice je krenila proti vratom v ozadju sobe in odšla, ne da bi se obrnila, ne da bi slišala obupno Horvinovo zaklinjanje...

Češka kuhinja

Piše Nuša

Rezanci s sirom

Iz $\frac{3}{4}$ kg bele, presejane moke, 3 jaje, nekoliko vode in ščepca soli naredimo trdo testo. Dobro ga gnetemo in razdelimo na tri dele. Razvaljamo ga na $\frac{1}{2}$ cm debelo, malo pustimo posušiti in zrežemo na lepe rezance. Skuhamo jih v slani vodi, odcedimo, polijemo z gorko vodo in zopet odcedimo. Potem jih denemo v skledo in polijemo z razbeljenim maslom in potresemo obilno s svežim sirom. Rezance lahko zabelimo tudi z mastjo in jih potresemo z zmletim makom, pomešanim s sladkorno sipo.

Novi krompir

1–2 kg olupljenega novega krompirja kuhamo v slani vodi in pridamo žličko kumina. Kuhanega odcedimo in takoj polijemo z razbeljenim maslom ter potresemo s svežim sirom. Serviramo kot samostojno jed.

Češnjevi cmoki

Cmoke znajo na Češkem pripraviti zelo okusno. Pravijo jim »trešnovke knedliky«. Beseda »knedliky«, za katero večina misli, da je nemškega izvora, je pravzaprav češkega. V staročeščini se je reklo »gnetik« (od besede »gneti«), sčasoma pa se je ta beseda spremenila v »knedliky«. Pa naj bodo v Sloveniji cmoki, na Češkem pa »knedliky« — okusni so zelo.

1 kg krompirja skuhamo v oblicah, olupimo ga in ko je še gorak, ga pretlačimo na stroju ali ga pa zdrobimo z valjarjem. Pridenemo še $\frac{3}{4}$ kg bele moke, $\frac{1}{4}$ l mleka, košček sirovega masla, žličko soli in 1 jajce. Zmes dobro zgnetemo na deski, da postane popolnoma gladka. (Približno 15 minut.) Potem razdelimo testo na 3 dele in vsakega razvaljamo na $\frac{1}{2}$ cm debelo. Nato ga zrežemo na

5–6 cm dolge kvadrate in položimo na vsakega 4 zrele češnje, s pečkami vred. Potem naredimo cmoke, ki nimajo okrogle oblike kot češpljevi cmoki, ampak so nekoliko ploščati.

Zelo važno je pri cmokih, kako jih kuhamo. Za cmoke rabimo zelo veliko vode, najbolje je, ako jih kuhamo v dveh velikih loncih. Za 20 cmokov rabimo najmanj 4 litre vode. Lonec mora biti prostoren, da se cmoki lahko nakuhajo. Zakuhamo jih v vrelo, slano vodo in jih pustimo kuhati 12 minut. Potem jih vzamemo iz vode, denemo v skledo in polijemo z razbeljenim maslom in potresemo s svežim sirom, ki ga nekoliko premešamo s sladkorno sipo. Lahko tudi pomešamo cimet s sladkorno sipo in z njim potresemo cmoke namestu s sirom. Iz te količine naredimo 55–60 lepih cmokov.

Če še ne veš

Duh po slanikih spraviš z rok, če tareš roke z ovlaženo gorčično moko. Potem si jih z milom umij.

Klobase. Največ hranivih snovi imajo klobase, ki vsebujejo prav malo vlage, zato pa tem več maščobe. Take so salame in druge slične suhe klobase. Njihova visoka cena je torej upravičena. Take klobase je treba vselej jesti le narezane v drobne ploščice.

Zlato naše hrane

Jajnine

Tovarna Pekatele

Zrebanje za nagrade našega nagradnega natečaja se bo vršilo nepreklicno

dne 20. julija ob 3. uri popoldne

v prostorih Delavske zbornice, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

Opozarjamo vse naše cenj. naročnike, ki jim je potekla naročnina, posebej pa še naše tekmovalce, da poravnajo svoje obveznosti najpozneje do 15. t. m.

Uprava Družinskega tednika

Slon je zdivjal

Bombay, v juliju.

V nekem severnoindijskem taborišču je iz nepojasnjenih vzrokov zdivjal udomačeni slon. Strgal je jermenje in tekal divje trobentaje med šotori, preganjal moške, ženske in deco. Vse je bežalo v obupnem strahu. Nekaj oborožencev se je zagnalo za njim. Slon je pa dirjal naprej, podiral šotore, se zaganjal v ograjo in teptal z ogromnimi tolkači vse, kar mu je prišlo pod noge. Tedaj se mu je postavil na pot njegov strežaj in ukazujoče dvignil roke. Najboljši prijatelj sta bila, toda zdaj ga slon ni hotel poznati. Zamahnil je z dolgim rilcem, da je strežaj odletel ko žoga in obležal nezavesten.

Ko je pa slon opazil, da se strežaj ne dvigne več, je osupel obstal. Otepavaje z ogromnimi uhlji in majaje z glavo se je vrnil na svoje stajališče, kjer je sladko spala petletna strežajeva hčerka. Nenadoma je slon na grozo vseh prisotnih zagrabil z največjo previdnostjo spečo deklico okoli pasu, jo nekajkrat nalahno pozibal in jo skrbno ter nežno položil nazaj na njeno ležišče. Dekletce se je prebudilo in strmelo v svojega starega dobrega prijatelja in ga ogovarjalo. Toda slon ni trenil. Neprestano je zrl s svojimi očmi naravnost temu malemu nežnemu bitju v obraz.

Očividci se pridušajo, da je imel slon pri tem solze v očeh. Strežaju se hvala Bogu ni zgodilo nič hudega. Kmalu si je opomogel in prva prošnja iz njegovih ust je bila, naj slona ne kaznujejo z bičem.

Pozna sreča

»Šele ko me več ne bo,« toži mlad pesnik, »šele tedaj bo svet videl, kaj sem bil in kaj sem ustvaril!«

»Ne boj se,« ga tolaži tovariš, »saj boš takrat na varnem!«

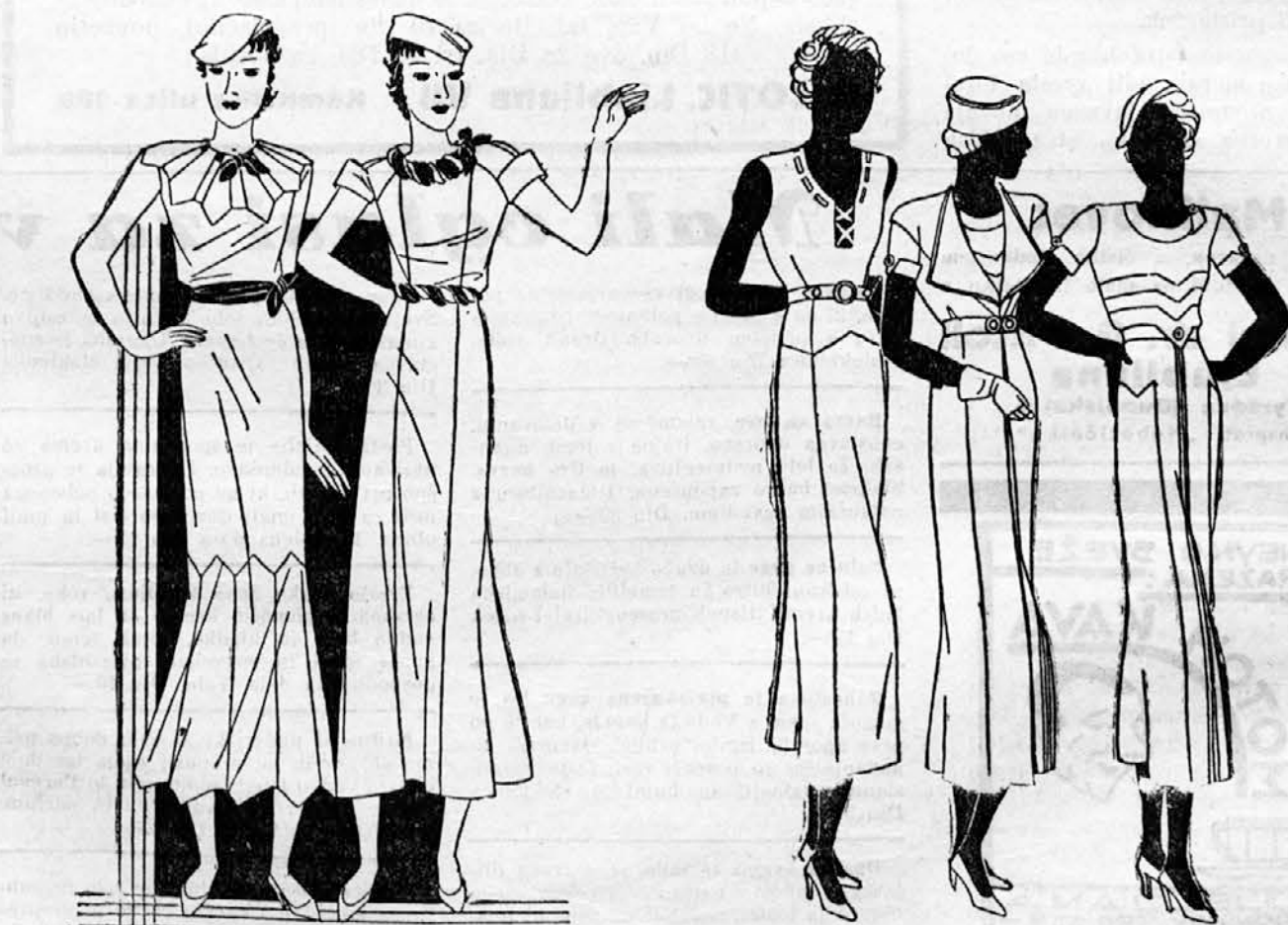
Za vroče dni

Vročine se lahko ubranimo samo tako, da oblečemo čim lažje obleke, ki se ne oprijemajo telesa. To pa ne velja zgolj za obleko, temveč za sleherno stvar, ki jo nosimo na sebi. Omenimo naj samo gumasti pas ob bokih, ki je vroč ko sam peklenšček. Nič manj nam niso v napoto razni stezniki, ki oklepajo skoraj pol života. Zavrzimo te mučilne priprave v pasjih dneh. Boljše je še zmerom, da smo videti nekoliko debeluškaste, kakor pa da trpimo in prenašamo muke.

Ležerna obleka skrije časih neprijetne blazinice tolsče. Če se torej sprostimo tesne spodnje obleke, ne smemo obleči vrhnje, ki se preveč oprime.

Izberimo za pasje dni dosledno le svetle tkanine, pa prav lahke in luknjičave.

Vse tri obleke so iz pralnega platna ali pa iz svilnato svetlikajočega se paname. Dolgi rokavov nikar! Najugodnejše je, če jih sploh ni, če že morajo biti, naj pa bodo le nekaj centimetrov dolgi. Rokavcev na gumaste zadrge ne moremo prenašati v soparnih dneh. Pralne obleke so brez okrasov. Ozek trak v odražajoči se barvi kaže leva slika, ujema se v barvi z gumbi in zapono. Obleka v sredini je okrašena samo z nekaj

steklenimi gumbi, desna pa z gumoi iz galalita.

Ti obleki sta pa nekoliko manj skromni, zato pa zelo elegantni. Na-

pravljeni sta iz mehke pralne svile, okrašeni pa s pestrimi trakovi. Najpriklednejši sta za popoldan. Leva obleka ima ovratnik iz steklenega ba-

tista, vdeti trak je v sredini zavozlan. Tudi pas je zvezan na isti način. Leva obleka ima za okras dva raznobarna zvita traka.

Ljubljanska pisma

Piše Alfa

Ob damice sem se že obregoval in končno vdal njihovim viharnim napadom. Odločil se na ženitev in sem sedaj tik pred njo, le še doba zaroke pride najprej na vrsto. Alfa naredi vse premišljeno in temeljito, kajti ne želi se kasneje kesati in je prav, da tudi zaročencem posveti par vrstic. Morda bodo zopet damice skočile kvišku in ogorčene Alfi kaj pametnega nasvetovale. In bo Alfa bogatejši in pametnejši.

Mnogim mladim dekličem in fantičem je ljubezen prav za prav še nerazumljiv pojem. Namreč bistvo vsega tega, ne le gola zunanost, ki je večkrat brutalna.

Mladi deklički se radi pritožujejo, kako da so fantiči nestrpni in grobi. Nestrpnost in grobost pa je že od nekdaj karakteristika mnogih moških in se temu ne smemo čuditi. Vendar pa imamo tudi proti temu, kakor za vsako drugo stvar, dobro zdravilo. Potrebno je namreč, da mlad deklič ali žena, katera res ljubi fantiča, stori vse, da bi njegovo nestrpnost, nervozo in grobost ne le zmanjšala, nego celo popolnoma onemogočila.

Mnogokrat so krivi sami dekliči. Moderni deklički namreč mislijo, da jim modernizem dovoljuje vse, pa tudi največjo svobodo, ki mnogokrat ni niti najmanj umestna. Deklički, ki so zaročeni, pa še posebno radi padajo v grehe, ki izzovejo nestrpnost in grobost moškega. Odhajajo na plese brez zaročenca, dovoljujejo, da jim drugi fantiči dvorijo, odhajajo v družbe, v katere zaročenec ne zahaja, pa se potem čudijo, zakaj da je ta tako hladen do njih in jezen in nestrpen. Še najbolj zanimivo je pa to, da tako ravna tudi oni deklički, ki svojega zaročenca tudi resnično ljubijo in resno računajo na sladki zakonski pristanek.

Zaročenec in zaročenka bi vso dobo zaroke morala biti zvesta tozadevnim predpisom javnega mnenja in odgovorna za vsako stvar drug

drugemu. Zaroka ni le uvod v zakon, vendar je pa po vsem že prvi njegov stadij. Sam zakon zahteva mnogo vzajemnosti, dolžnosti in obvez, pa tudi mnogo odpuščanja. Ni zlo, če se oba že kot zaročenca temu privadita.

Ako zaročenec nasprotuje, da njegova zaročenka pleše z drugim fantičem, to še ni nestrpnost z njegove strani, nego upravičena zahteva, kateri se zaročenka mora pokoriti ali pa razdreti zaroko. Če se že kot zaročenca ne razumeta v važnejših stvareh — vprašanje plesa je pa zelo važno — se bosta še manj razumela v zakonu.

Večkrat se pojavlja vprašanje tekmece. Ko sta fantič in deklič že tako blizu, da mislita na poroko, se pojavi tretja oseba, tekmeč, ki želi pridobiti fantiča ali dekliča, kakršnega je pač spola ta kočljivi tekmeč. In se razburja ta in ona stran z ljubosumnostjo, očitki in vsemi takimi potrebami modernega zakona. Pa je ta zadeva s tekmečem tako smešna, da je kar škoda pisati o njej, ker je pri pravi ljubezni tekmeč vendar bebec, ki ničesar ne more doseči. Ako pa bo kaj dosegel, ni bilo prave ljubezni in naj se prizadeta stran zaro-

čencev oddahne, ker se je iznebila nevarne izvoljenke ali pa izvoljenca.

Od moškega po pravici zahtevajo, da v ljubezni, kakor tudi sicer v življenju, žrtvuje več kakor žena. Močnejši je, pa to lahko stori. Ako ljubi svojega dekliča, se pač mora odvaditi raznih razvad, kakor kavarne, kvart, vinca in sličnega. Ako njegovo slabo zdravje zahteva, se mora odvaditi celo cigarete, vendar pa deklič od fantiča tega nikdar ne sme zahtevati, kajti moški je ustvarjen za cigareto in mu je ona ravno tako mila in draga, kakor spoštovana zaročenka sama. Moškemu bi se v takem slučaju namreč zdelo, da je za zakon žrtvoval preveč, pa bi tudi od žene zahteval marsikaj pretiranega in morda neumestnega. Zato naj bi naši dragi deklički pazili, da fantičem ne omejujejo preveč in brez potrebe razvad, ki niso zle in ki ne škodijo nikomur preveč.

V življenju mladih ljudi, v začetku zakonskega jarma, pa seveda tudi ves čas zaroke, je zelo važno, da občutita oba odgovornost, obvezo in dolžnost, ki jih morata enakopravno prenašati, ker je sicer trajen in idealen zakon nemogoč. Ne le zakon, nego celo življenje je sestavljeno iz vedno se ponavljajočih pojavov, ki jih moramo vsi prenašati.

Nekako take skrbi moré sedaj ubogega Alfa in ga je strah pred zaroko in še bolj pred poroko, kakor

prej pred našminkanimi, namazanimi in nakodranimi deklički. In se bodo morda deklički zopet oglašali, da niso taki in taki, nego da smo le moški trdoglavi trdoživi. Alfi je pa to vseeno. On le tako misli in ima še neke pomisleke o bridkem zakonskem jarmu, ki jih bo pa povedal prihodnjič. Sedanji čas je sila nevaren za zaroke in poroke, pa je dobro, da reflektanti o tej zadevi temeljito premislijo. Alfa jim bo že še kdaj kaj svetoval, kadar bo najprej na lastni ubogi koži vso stvar preizkusil.

Ako Vam naš list ugaja,

ga pokažite svojim prijateljem in ga pošljite kot tiskovino svojim sorodnikom v Francijo, Nemčijo, Ameriko in drugam

Pisalni stroj naj piše sam! To je prav tako šefova želja kakor tudi strojepisjeva. Toda stroja take popolnosti ne bo nikdar. Najbolj pa se tej dovršenosti približuje

WOODSTOCK.

ki je višek tehnike. Izumitelji — ameriški inženjerji — smejo biti ponosni na svoj izdelek.

Woodstock ima poln in lahek udarec, pisava je čista in dovršena.

Kdor Woodstock vidi — mu je naklonjen, kdor Woodstock preizkusi, spozna, da je to najboljši stroj, a kdor le nekaj časa na njem dela — se ne more nikdar več ločiti od njega. Ta stroj je v Ameriki zaslovel radi svoje priročnosti in koristnih naprav in je zadnji dve leti najbolj zahtevana znamka. Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

TIPKA, družba z o. z., trgovina s pisalnimi stroji in pisarniški potrebščinami, Ljubljana, Miklošičeva c. 13 — Tel. 29-70.

BRATA RUFF tovarna čokolade in bonbonov. Subotica

Dlačice na bradi

itd. Vas ženirajo, cenj. dame, kvarijo Vam Vašo lepoto, eleganco in sramežljivost. „VENERA“-eliksir Vas reši v par sekundah vseh nepotrebnih dlak. Naročite še danes lepo dišeči „VENERA“-eliksir. Ne bo Vam žal. Bočica 10 Din (predplačilo), povzette 18 Din, dve 28 Din, tri 38 Din, razpošilja:

R. COTIC, Ljubljana VII Kamniška ulica 10a

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan, se dobi na malo in veliko v

Lekarni dr. G. Piccoli Ljubljana

Tyrševa (Dunajska) 6 nasproti „Nebotičnika“

Mali oglasi za vse žene

Potenje, kakor tudi vse neprijetne pojave, ki so v zvezi s potenjem, odstranite hitro s prijetno uporabo Oronit vode. 1 steklenica Din 30.—.

Barva za lase, zajamčena v delovanju, enostavna uporaba, trajna v lepih nijansah, že leta nedosegljiva, je Oro barva. Stalnost barve zajamčena, 1 garnitura z natančnim navodilom Din 30.—.

Solne pege in drugo nečistočo z obraza odstrani hitro in temeljito holandska Milch krema. Uspeh presenetljiv! Lonček Din 15.—.

Zanesljiva in preizkušena nega las je mogoča samo z Vodo iz kopriv, ker že po prvi uporabi izgine prhljaj, prepreči izpadanje las in pospeši rast, lasje pa postanejo valoviti in bujni. 1 steklenica Din 30.—.

Opatieva krema in milo, iz pravega lili-jevega mleka, omogoči uspešno nego obraza in telesa, posebno damam, ki imajo občutljivo in nežno kožo. Zakonito zavarovani in nedosegljivi izdelki. Opatieva krema po Din 15.—, milo po Din 10.—.

Lepe dekliške prsi so ponos vsake žene. Svojo lepo obliko dobe hitro in zanesljivo z masažo Eau de Lahore. Uporaba je enostavna, uspeh zajamčen. Cena steklenici Din 30.—.

Pasta Majalis je specialna krema za umivanje in olepšavo. Uporablja se uspešno pri damah, ki ne prenesejo nobenega mila, a žele imeti dovršeno čist in umit obraz. 1 steklena doza Din 15.—.

Zreale vsake žene so njene roke, ki ostanejo s pomočjo kreme Je fais blanc vedno bele in gladke, kljub temu, da gojite sport in opravljate pisarniška in gospodinjstva dela. Tuba Din 10.—.

Najfinejši puder, ki se zelo dobro prime obraza in ne propusti znoja ter daje obrazu vedno lepo, temno polt, je Porenal puder. Prvo vrstna kvaliteta, fin parfum, lepe barve, 1 škatla Din 24.—.

Tekoče rdečilo za obraz je zelo priljubljeno, ker stalno ohrani barvo in preprečuje potenje. Tekoče rdečilo La Bella Bietta se dobi v najlepših naravnih barvah. 1 steklenica Din 15.—.

Lak za nohte, najfinejše vrste, daje nohtom sijaj briljanta. Zelo okusna večja stekleničica s čopičem Din 15.—, manjša stekleničica s čopičem Din 6.—.

Plavolaskam se ni treba bati za lepe plave lase, ker podeli Blondin Dor že po prvi uporabi lasem lepo, zlato barvo s krasnim leskom. 1 steklenica z navodilom Din 15.—.

Že 30 let znana in priljubljena Nobilior krema za podnevi in ponoči, zanesljivo polepša in neguje obraz. Deluje hitro in zanesljivo. Cena 1 tubi Din 12.—.

Neprijetne dlačice z obraza, rok, nog in pod pazduho odstranite hitro in brez bolečin edino z Erhol praškom. 1 lonček 15.— dinarjev.

Belo, lepo in čisto polt si pridobite samo s preizkušenimi sredstvi. Porenal krema za podnevi in ponoči vas ne bo razočarala. 1 tuba suhe ali mastne kreme Din 18.—.

Vse gornje izdelke pošljite po pošti, po originalnih cenah Nobilior parfumerija, Zagreb, Ilica 34 ali Jelačičev trg br. 15.